

ŽELEZAR

Zdaj je preizkušnja na nas samih

V lanskem letu je vrednost prodanih proizvodov za približno 10 % manjša kot v letu 1966. Ko so v avgustu lani začela naročila naglo padati in so naročniki pričeli stornirati celo že dana naročila, smo smatrali za pametno, da skrbimo proizvodnjo za okrog 20 % in na ta način dosežemo enakomernjšo obremenitev v delovnih enotah do konca leta. Ta politika je bila glede na stanje pametna, saj so naročila padla od 44.000 ton v mesecu avgustu na 18.000 ton v začetku meseca decembra. O vzrokih smo že dosti pisali in govorili.

V mesecu decembru so naročila začela prihajati, zlasti pa v začetku januarja za I. tromesečje. Tako imamo sedaj že za januar in februar čez 45.000 ton naročil, kar je že skoraj za polna dva meseca dela, čeprav nam je od lanskega leta ostalo samo 3.000 ton, kar je komaj dober odstotek od dobavljene količine. S povečanjem naročil so se zelo spremenile naloge glede na stanje v zadnjem tromesečju prejšnjega leta. Delovne enote bi morale čimprej preiti na polno proizvodnjo, jasno v okviru naročil, ki smo jih sprejeli. Da bi naročila pravočasno odposlali, bi morali zlasti napraviti naslednje:

SM JEKLARNA mora polno obratovati s štirimi peči in povečati produktivnost. Šarže, ki se vlivajo, morajo biti take kot so naročene, ker v nasprotnem primeru ni mogoče v ostalih DE izpolniti obvez. Potrebno je zmanjšati površinske in skrite napake, kar je v veliki meri bilo že napravljeno v zadnjem tromesečju, vendar so izpolnili vsaj za 1,5 % še prenizki.

ELEKTRIČNA PEČ bi morala čimprej polno obratovati, vendar je zaradi hude zime to trenutno oteženo, vendar pa bi morali to stanje čim bolj izkoristiti za proizvodnjo. Kvalitetne pripombe veljajo iste kot v SM jeklarni.

BLUMING VALJARNA mora predelati oz. zvaljati vse jeklo, ki ga proizvedeta martinarna in elektro jeklarna. Njena naloga letos je, da čimprej skupaj z jeklarno osvoji valjanje vseh kvalitet jekla, ki jih v naši Železarni proizvajamo, torej tudi visoko kvalitetenega. Skupaj z jeklarno mora doseči zvišanje izplena, kot sem že zgoraj omenil. Vsi oddelki talilniške grupe in bluminga delajo 42 ur na teden in moramo to delo brezpogojno zadržati tudi pri povišani proizvodnji.

Vse ostale vroče valjarne in hladno predelovalni obrati imajo zadosti naročil in morajo brezpogojno dosegati mesečne plane. Težava je v tem, ker je bil start sorazmerno slab zaradi pomanjkanja naročil in pa pomanjkanja delavcev. V lanskem letu smo med letom zmanjšali v proizvodnih delovnih enotah število zaposlenih delavcev za 280, kar je preveč, da bi nam nemo teno tekli vsi stroji in da bi dosegali povsod planske naloge. Zato bo v teh oddelkih do nadaljnjega potrebno uvajati 48-urni delovni teden, zlasti na mestih, kjer imamo konice. Na novo pa bomo morali sprejeti zlasti za žičarno, žebljarno in delno za adjustažo valjarn nove delavce, da bi zadovoljili naročila. Ne sme se namreč dogoditi, da bomo zaradi pomanjkanja delavcev in pretirane bolezenske odsotnosti zmanjšali proizvodnjo na posameznih agregatih in s tem onemogočili pravočasno dobavo proizvodov kupcem.

Poseben problem predstavlja uvajanje v proizvodnjo nove valjarne žice, za katero smo računali, da bo že v tem mesecu proizvedla 2.000 ton proizvodov. Zaradi težav, ki so v začetku novih instalacij sicer normalne, ta mesec še nismo izvaljali niti kolobarja žice. Nujno je, da nova valjarna žice še ta mesec da prvo proizvodnjo, če hočemo doseči letošnji plan.

Zvezni izvršni svet je izdal ustrezne mere za zaščito naše proizvodnje. Če hočemo, da bodo te mere našemu podjetju koristile, potem moramo naš odnos do kupcev tako v pogledu kvalitete kot dobavnih rokov krepiti in se brezpogojno držati dogovorov. Če to ne bomo napravili, se nam lahko zgodi, da bodo kupci dosegli pri zveznem izvršnem svetu take mere, ki našemu delovnemu kolektivu ne bodo v korist.

Bogomil Homovec

Preventivno vzdrževanje viličarjev

Danes se zelo veliko govori in dela na preventivnem vzdrževanju. Kakšne so prednosti tega, pred starim načinom vzdrževanja bomo videli iz glavnih značilnosti obeh sistemov.

Stari sistem vzdrževanja obsega popravila na strojih takrat, ko se stroj dejansko že pokvari tako, da ne more opravljati svoje funkcije. Zelo pogosti so taki zastoji zaradi zloma nekega dela. Pri nepričakovanih zastojih se navažno najprej ugotavlja vzrok zastoja, nato se zamenja zlomljene dele. Te pa je potrebno šele dobiti in iskati po konsignacijskih skladiščih raznih podjetij ali pa jih je potrebno izdelati, tako, da tak zastoj povzroči zelo velik zastoj v obratovanju. Zaradi takih okvar so zastoji tudi nepričakovani in delavnica ne more zaradi obilice dela takoj pristopiti k popravilu. Običajno se zaradi zloma enega dela poškodujejo tudi ostali sosednji deli, tako da moramo tudi te zamenjati ali popraviti.

Posebnosti tega sistema so torej:

- zastoji so nepričakovani in izredno dolgi kar povzroča slabo izkoriščenost stroja;
- iskanje ali izdelava zlomljenega oziroma pokvarjenega dela zelo podaljša celotno popravilo;
- zlomi nam poškodujejo tudi sosednje dele;
- obratovanje je nepričakovano prekinjeno.

Že iz tega vidimo, da tak sistem nikakor ni prikladen za tempo današnje proizvodnje, saj danes hočemo maksim

malno izkoristiti proizvodna sredstva, ki jih imamo.

Zato iščemo boljše možno

sti za vzdrževanje strojev! Našli smo jih v preventivnem sistemu, katerega bistvo je v tem, da se na osnovi izkušenj in evidence določa življenjska doba delov stro- (nadalj. na 3. str.)

21. seja upravnega odbora

Potrjeni predlogi za sejo DS

21. seja upravnega odbora je bila v torek, dne 16. januarja. Na tej seji so obravnavali poročilo o izvršeni kategorizaciji delovnih mest, o predlogu korekture formiranja osebnih dohodkov ter reševali tekoče probleme in prošnje.

Poročilo o izvršeni kategorizaciji delovnih mest so potrdili ter s tem sprejeli kategorizacijo delovnih mest, ki je napravljena po principih, katere je upravni odbor sprejel na eni prejšnjih sej. Sprejeli so tudi nasvete za nadaljne urejanje in izpopolnjevanje tega sistema. Sklenili so, da bodo poročilo o kategorizaciji delovnih mest predložili na seji delavskega sveta Železarne, ki bo v petek 19. januarja 1968, direktorju Železarne pa so naročili, da še pred sejo delavskega sveta skliče sestanek z obratovodji in jih v podrobnosti seznani s kategorizacijo. O tem bomo več pisali v prihodnji številki ŽELEZARJA, potem ko bodo znani sklepi delavskega sveta Železarne po tem vprašanju.

Tudi predlog za korekturo formiranja osebnih dohodkov

so sprejeli in sklenili, da bodo tudi ta predlog posredovali delavskemu svetu Železarne v potrditev tako, da bi po tem predlogu in novi kategorizaciji delovnih mest že obračunavali osebne dohodke za januar 1968.

V nadaljevanju seje so rešili nekaj tekočih vprašanj in prošenj ter med drugim odobrili, da se posebni šoli na Jesenicah da v brezplačen najem oziroma koriščenje del zemljišča, ki ga bodo rabili za praktičen pouk dela na vrtu. Skladno s spremembo zakona o volitvah samoupravnih organov delovnih organizacij so sklenili, da bodo na prvi prihodnji seji delavskega sveta Železarne predlagali člane v komisijo za razpis delovnega mesta direktorja Železarne, zaradi izteka dobe za katero je bil imenovan.

Valjarna žice na Beli mora še v tem mesecu dati prve proizvodne rezultate (na sliki montažna dela v novi valjarni žice)

Raziskovalna dejavnost v Sloveniji

Republiška konferenca SZDL Slovenije je 5. 1. 1968 organizirala posvetovanje o osnutku predloga za republiški zakon o raziskovalni dejavnosti v Sloveniji. Vsebinsko osnutek je sestavila posebna delovna skupina, ki je pobudo slovenskega izvršnega sveta in ob dogovarjanju s številnimi ustanovami ter posamezniki. Osnovni namen posveta je bil javno obravnavati mnenja in pripombe o raziskovalni dejavnosti, ki so jih posredovali predstavniki vseh raziskovalnih institucij, od ustreznih organizacij v gospodarskih organizacijah do različnih institutov univerze do slovenske akademije znanosti in umetnosti. Vsak je imel možnost posredovati svoje misli in pripombe na omenjene teze o predvidenem zakonu pa tudi mnenja o dosednji organizaciji raziskovalnega dela na Slovenskem.

Večina navzočih je doumela pomen in namen zelo važnega posveta.

V moderni industriji postaja raziskovalno delo v najrazličnejših oblikah vedno bolj nepogrešljivi spremljevalec napredka. Naša družbena ureditev še posebno terja na vseh področjih tehnike ali kulture veliko uspešnega raziskovalnega dela.

»Raziskovalno delo naj bo zato predmet posebne družbene skrbi, torej naj ne bo prepuščeno samemu sebi in stihiji, ampak naj bo nujna sestavina družbene politike.«

»Pravica in dolžnost raziskovalcev je, da sodelujejo pri programiranju in usklajevanju raziskovalnega dela,

pri oblikovanju družbenih dogovorov in splošne politike slovenske družbene skupnosti na tem področju.«

V tem času ko reforma korenito spreminja naše gospodarjenje, bo raziskovalna dejavnost edina sila, ki bo reševala marsikatero nerentabilno podjetje. Zavedati se moramo le, da tam, kjer raziskovalne dejavnosti včeraj še ni bilo, ne bo mogoče že jutri izkoriščati njenih rezultatov, če smo šele danes uvideli njeno neizogibnost na področju industrije.

Raziskovalno delo je opredeljeno ne po pomembnosti posameznih veje, ampak po njenem namenu in specifičnosti v tri skupine:

1. Znanstveno raziskovalno delo, ki je bilo v razgovoru velikokrat poudarjeno kot važna dejavnost in v naši družbi ni tajno. Z njim bogatimo znanje slovenskega naroda.

2. Aplikativno raziskovalno delo, ki na podlagi znanstvenih raziskav že daje možnost apliciranja določenih dosežkov v širši družbeni dejavnosti, čeprav še ne opredeljeno za konkreten cilj.

3. Razvojno delo, ki je po svoji vsebini najbližje konkretni uporabi doseženih rezultatov v praksi. Uspehi razvojnega dela so najbolj vidni v industriji, kjer z novimi izsledki hitro vplivamo na proizvodnjo in je razumljivo, da se na tem področju najintenzivneje razvija.

Takšna razdelitev raziskovalnega dela ni nepotrebna, kot je bilo to slišati iz neke razprave, ampak je ob dosledni organiziranosti razisko-

valnega dela na Slovenskem sama po sebi razumljiva in to prav gotovo bolj kot oblika delitve, z izjemo prvega področja, t. j. znanstveno raziskovalnega dela, funkcionalno in finančno od celotne ostale raziskovalne dejavnosti.

Zavzemanje za popolno ločitev znanstveno raziskovalnega dela od ostale raziskovalne dejavnosti, predvsem na področju finansiranja, je prav gotovo pogojeno z nezaupanjem v zadostna razpoložljiva denarna sredstva, ki bodo služila tej dejavnosti v prihodnosti.

Finančna sredstva za raziskovalno delo v Sloveniji bodo tudi v bodoče formirana v skladu »Borisa Kidriča«. Ta sredstva morajo biti še bolj racionalno uporabljana. Pravilno je stališče predstavnika slovenskega izvršnega sveta, da bodo potrošena denarna sredstva upravičljiva le takrat, ko bodo namenjena raziskovalnim nalogam, ki so programirane kot najnujnejše v splošni družbeni dejavnosti.

Raziskovalne organizacije od razvojnega dela v gospodarskih organizacijah in delno v institutih oziroma zavodih pretekajo aplikativnega raziskovalnega dela v institutih in raziskovalnih zavodih do več ali manj čiste raziskovalne dejavnosti na fakultetah in SAZU sledijo vedno najosnovnejšim zahtevam razvoja potreb in s tem splošni politiki slovenske družbene skupnosti na tem področju.

Naloge raziskovalnih organizacij, v katerih delu se zr-

cali stopnja znanja in nujnost njih obstoja, so med drugimi:

— Da proučujejo, raziskujejo in rešujejo probleme, — pomagajo pri uvajanju in koriščenju izsledkov v praksi,

— spremljajo razvoj znanosti v svetu in raziskovalne dejavnosti sploh,

— skrbijo za raven in ugled svojega raziskovalnega dela,

— skrbijo za dviganje ravni stroke, katero raziskujejo,

— skrbijo za potrebno raven svojih raziskovalnih kadrov,

— sodelujejo pri vzgoji raziskovalnih in strokovnih kadrov,

— opravljajo druge naloge, ki so neločljiv del uspešnega raziskovalnega dela.

Osnutek predloga vsebuje tudi kvalitete oz. sposobnosti vsakega raziskovalca:

»Sposobnost raziskovalca za dela pri raziskovalni nalogi presoja njegova raziskovalna organizacija. Kadar je raziskovalna naloga financirana iz splošnih družbenih sredstev, presoja sposobnost raziskovalca, ki naj opravi takšno delo tudi organ raziskovalne skupnosti. Sposobnost raziskovalca se ugotavlja na podlagi njegovega že opravljenega raziskovalnega dela in z njim pridobljenega ugleda.«

Osnovna sredstva za raziskovalno dejavnost v Sloveniji se bodo, kot sem že zapisal, združevala v enem skladu »Boris Kidrič«, bolj enotno in načrtno, kot je bila to tendenca preteklih let. Raziskovalna skupnost »Boris Kidrič« s predvidenimi 100 (stotimi) člani nastopa kot

pravna oseba in prek svojih organov, kot so skupnost raziskovalcev, upravni odbor in področne komisije, upravlja in usmerja trošenje družbenih sredstev.

Predstavniki različnih znanstvenih institucij je samoupravljanje tuje in odmaknjeno. To je bilo dobro razvidno iz razprav, vendar tovariši iz gospodarskih organizacij vidimo v kakršnihkoli centralnih skladih vedno formirana le lastna sredstva in prav gotovo ne bomo nikdar za izključno upravljanje nad sredstvi prek — »duhov«, kot je bilo razumeti iz nekaterih diskusij, prav tako kot tudi ne za kakršnokoli larpularistično dejavnost na področju raziskovalnega dela.

Naj ocenjujemo raziskovalno delo v Sloveniji tako ali drugače, vedno obstoji nevarnost, da se opečemo, če naletimo na organizacijo tega dela. Slaba organiziranost raziskovalnega dela je lebdela že pred posvetom na raznih diskusijah, na posvetu pa je bila očitna. Karkoli bo storjenega v bodoče na tem, bo enako vredno kot sredstva, ki jih bodo za to namenile gospodarske organizacije.

Zaključek posveta je pokazal, da bo potrebno še razpravljati o raziskovalni dejavnosti na Slovenskem. Trikrat ustno preleteli neko delo bo verjetno cenejše, kot enkrat zaiti v našem raziskovanju.

Potrebna in prav gotovo zelo pomembna za celotno našo družbeno dejavnost bo nadaljnja zavzetost slovenskega izvršnega sveta za raziskovalno delo v Sloveniji.

Inž. Janez Begeš

Idejna vzgoja in resničnost

Nekoliko rahločutno vprašanje, ki ga pa ob sedanjih pojavih in problemih ne smemo pustiti v nemar. V nobenem primeru ne bi rad žalil resnična, poštena verska čustva pripadnikov katerekoli verske skupnosti, čeprav moram omenjati nekatera dejstva za nadaljnje razmišljanje o idejnosti pouka na naših šolah.

Že samo dejstvo, da iz leta v leto odstotek šolske mladine, ki v prostem času poseja verouk in cerkvene obrede, nesluteno raste, odpira vprašanje idejnosti pouka v naših šolah. Ta odstotek je pomemben tudi med srednješolsko mladino, predvsem gimnazijsko, bomo pa lahko tudi o znatnem porastu med študenti višjih in visokih šol. Še več, v DRUŽINI — verskem listu lahko zasledimo tudi mnenja in izjave mladih intelektualcev, ki mejijo že na fanatizem — strastno, slepo privrženost, ki je bila lastna nosilcem belogardizma, ki so v imenu vere in boga morili svoje brate in požigali naše domove.

Ob vsem tem se opavičeno vprašujemo o učinkovitosti idejne vzgoje v naših socialističnih šolah. Če je vsebina najrazličnejših verskih predstav v preteklosti nastala zaradi skrajno slabega pozitivnega znanja o svetu, v katerem je človek živel, potem je ta pojav ob sedanjih učnovzgojnih smotrih in nalogah naše šole še toliko bolj nerazumljiv. Med smotri vzgoje in izobraževanja med drugim oeremo, da šola ustrezno učni stopnji mora »dati podlago za znanstveni pogled na svet, razvijati zavest mladega naraščaja o ustvarjalni moči človeškega uma in materialne dejavnosti v spoznavanju in spreminjanju narave in družbe...« Če s citiranimi smotri, ki jih naše šole morajo izvajati že dvajset let, primerjamo gornje ugotovitve o močnejših

vplivih idealistične filozofije, potem je zaključek lahko samo ta: da šole od najnižje, do najvišje stopnje ne uresničujejo z zakonom predpisanega smotra. Če je idejnost socialistične šole progresivna idejnost, ki razvija pri učencih znanstveni, materialistično dialektični pogled na svet, ga usmerja v borbo za brezrazredno družbo in dviga njegovo individualno zavest na višino najnaprednejše družbene zavesti, zakaj je potem vedno več idealistično usmerjene mladine, namesto obratno.

Mladinska organizacija na jeseniški gimnaziji na primer, kljub prizadevanjem in pomoči občinskih političnih dejavnikov, ni v vseh povojnih letih uspela oblikovati čvrstejše in trajnejše oblike pošolske marksistične vzgoje. Obratno pa je na isti ustanovi zelo pomemben odstotek dijakov nagnjen k liturgiji in pouku verouka. Kje so vzroki? Domnevamo lahko, da med drugim šola ne izpolnjuje socialističnih vzgojno-izobraževalnih smotrov in da posamezni predavatelji direktno ali indirektno bolj podpirajo idealistično usmerjenost dijakov, kot pa pospešujejo razvoj znanstvenega, materialistično dialektičnega pogleda na svet.

Poleg drugih vzrokov, ki vplivajo na tako idealistično orientacijo enega dela naše mladine, je nedvomno vzrok tudi v tem, da mladinska organizacija že predolgo le ugotavlja in razpravlja o novih oblikah dela z mladino, dočim so v cerkvah odkrili oblike dela, ki mladino privlačijo. Razen tega pa je tudi naša celotna idejno politična aktivnost vključno z družbeno političnimi organizacijami in društvi v zadnjih letih zelo zbledela.

Danes se srečujemo z nekaterimi mladimi intelektualci in bodočimi izobraženci, ki jim je socialistična družba omogočila izobraženost, ki jim ni žal žrtvovati mladega življenja za sveto vero! To me spominja na belogardistična gesla v drugi svetovni vojni in to je bil tudi motiv za sestavek o idejni vzgoji v naših šolah.

Železarski globus

AVSTRIJA — Avstrijsko podjetje VOEST iz Lizna je dobilo novo naročilo za gradnjo kisikove jeklarne. Zgradilo jo bo za kanadsko železarno v Sault St. Marie ter bo imela dva LD konvertorja.

JAPONSKA — Japonska železarska družba Kobe Steel Works Ltd. namerava zgraditi v svoji železarni Kogakawa nov plavž, ki bo eden največjih na svetu. Imel bo koristno prostornino 2.800 m³ in bo lahko dnevno proizvajal 5.000 do 6.000 ton grodlja. Zgrajen bo do leta 1970.

KUWAIT — Kuvaitska petrolejska družba Kuwait Oil Co. namerava zgraditi v perzijskem zalivu podvodni naftovod, ki bo služil za pretakanje nafte v velike tankerje. V ta namen je naročila pri zahodnonemški železarni Salzgitter AG potrebne cevi. Te cevi bodo spiralno varjene, s 16 mm debelo steno in premerom 1,22 m.

Kratke vesti iz Železarne

Naši

Pred 2. sejo konference Zveze komunistov Železarne

V prihodnjem tednu bo v Delavskem domu pri Jeleni druga seja konference ZK Železarne. Na seji bodo obravnavali poročilo o delu sekretariata med prvo in drugo sejo konference, kakor tudi o sistemu nagrajevanja, ki ga je pripravila grupa za kategorizacijo delovnih mest v Železarni.

Prvi zbor vodilnega organa mladinske organizacije

V soboto, 20. januarja ob 16. uri bo seja prvega zbora vodilnega organa v Železarni. Na seji zbora bodo potrdili sestav konference, ki je bil imenovan na konstituantni seji. Potrdili bodo tudi zaključke zadnje letne konference in seminarja mladinskih vodstev, ki je bil 16. 12. 1967. Računajo namreč, da pomeni zadnja konferenca za ZMS nekakšno prelomnico v organizacijskem delu ZMS v Železarni.

— or

Iz nove valjarne žice

Priprave za obratovanje nove valjarne žice na Beli gredo h kraju. V kratkem bomo od tam pričeli voziti kolobarje žice do kolodvora v Fužinah in od tu v skladišče surovin HVŽ. Zaradi predvidene večje količine in razdalje bomo potrebovali večje število vagonov. Ker bi bili novi razmeroma dragi, nam je železnica odstopila take, ki so jih zaradi povečanja brzin izločili iz javnega prometa, pri nas pa bodo še dobro služili svojemu namenu. Vagone, ki bodo v kratkem prispeli, bomo preuredili tako, da bomo kolobarje žice lahko nakladali in razkladali z dva metra dolgim kljunom.

Debatni večer v zgornjih prostorih Kazine

Društvo inženirjev in tehnikov je spet organiziralo pombno predavanje oziroma debatni večer v zgornjih prostorih Kazine. Za četrtek, 18. januarja je bilo predvideno predavanje inž. Matevža Hafnerja, direktorja Železarne, z naslovom »O integraciji železarn«.

Zaradi poškodbe lažji pretres možgan

Naš sodelavec Drago Tribič s transportnega vzdrževanja se je v sredo zjutraj poškodoval. V valjarni Bela, kjer je bil zaposlen, je stal ob jami za škajo. V neposredni bližini jame je železniški tir, po katerem je pripeljala lokomotiva in ga zbila. Dobil je rahel pretres možgan in poškodbe na glavi. Prepeljali so ga v jeseniško bolnišnico, kjer je na zdravljenju.

22. seja DS Železarne

Danes, v petek, 19. januarja, bo 22. seja delavskega sveta Železarne, na kateri bodo obravnavali poročilo direktorja inž. Hafnerja o izpolnjevanju sklepov 21. seje delavskega sveta Železarne, poročilo o delu upravnega odbora med 21. in 22. sejo delavskega sveta Železarne, poročilo o izvršeni kategorizaciji delovnih mest, predlog o korekturi formiranja osebnih dohodkov, skladno s kategorizacijo delovnih mest, proizvodnega programa in realizacijo ter reševali tekoče probleme po predlogih komisij delavskega sveta Železarne. Podrobnosti s te seje boste lahko brali v prihodnji številki Železarja.

Nad 9.000 obiskovalcev v prostorih tehniškega muzeja

V naši stalni rubriki »Kratke vesti iz Železarne« dva-krat letno objavljamo podatke o obiskovalcih našega tehniškega muzeja. Podatki kažejo, da si je predmete v prostorih tehniškega muzeja ogledalo lani nad 9.000 obiskovalcev, od tega 612 tujih in 8.406 domačih.

Sestanek komisije za športno rekreacijo

V torek se bodo sestali člani komisije za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikalne organizacije. Na sestanku bodo razpravljali o položaju, ki je nastal v hokejskem klubu Jesenice, govorili pa bodo tudi o pripravah za svečano razglasitev rezultatov tekmovanja športnikov Železarne v letu 1967.

Obratni problemi na seji DS valjarne 1300

Predsednik DS valjarne 1300 na Javorniku bo v prihodnjem tednu povabil člane DS na redno sejo, na kateri bodo analizirali dosežene rezultate in uspehe v preteklem letu ter razpravljali o operativnem planu za prihodnje leto. Poleg tega bodo morali rešiti še nekatera kadrovska vprašanja, v zvezi s proizvodno problematiko pa bodo razpravljali tudi o dotoku materiala, ki ga dobivajo iz valjarne Bela.

Težja poškodba v starem železu

V soboto, 13.1., je naš sodelavec Ejub Sarhatlić, star 33 let, zaposlen v martinarni v starem železu, na velikih škarnjah rezal okroglo paličasto železo. Med rezanjem se je odkrušil kos jeklene palice in ga zadel v prsni koš, ki mu ga je prebil in obstal v pljučih.

Takoj po poškodbi je bil prepeljan v jeseniško bolnišnico, nato pa naprej v Ljubljano, kjer so ga operirali in mu odstranili tujek iz pljuč. Sedaj je že izven življenjske nevarnosti.

Ekonomska enota

Po zboru komunistov železarne Jesenice v decembru 1967. leta, se je postavila na dnevni red samoupravnih organov, med drugim tudi naloga, da se določi, kako naj izgleda ekonomska enota v Železarni. Le-ta naj se obravnava tako iz tehnološkega, proizvodnega, ekonomskega, samoupravnega in dohodkovnega vidika, kakor je ugotovil direktor v članku »Izpopolniti moramo organizacijo našega dela« (Železar št. 52/67).

V zvezi z navedenim bi s tem sestavkom rad prispeval naslednje za nadaljno razpravo:

Za ekonomsko enoto v železarni Jesenice uporabljamo statut pojem delovna enota, s stališča tehnološkega procesa pa je razdeljena Železarna na sektorje, obrate in službe, kakor je navedeno v zadnjem odstavku 3. točke temeljnih načel statuta.

V 37. členu statuta pa so določeni pogoji za formiranje tako imenovanih delovnih enot in sicer: »da imajo lastna osnovna sredstva, da imajo možnost obračuna, da imajo lastno operativno vodstvo, da imajo povezan proizvodni proces in organizacijo dela.«

V 1. odstavku 170 člena statuta pa je pojasnjen

pojem za obrat in je navedeno: »Obrat predstavlja ožjo delovno skupnost Železarne, ki deluje kot povezana celota v proizvodnem ali uslužnostnem procesu s skupnim ekonomskim interesom. Obrat ima samostojno organizacijo dela za izvrševanje delovnih nalog in razpolaga z osnovnimi in obratnimi sredstvi.« V 1. odstavku 171. člena statuta pa je določeno tudi operativno vodstvo obrata.

Iz navedenega se lahko zaključi, da v Železarni uporabljamo tri pojme za isto organizacijsko enoto. Res je, da nikjer ni naveden pogoj delitve dohodka oz. ugotavljanje dohodka. To zahtevo izpolnjuje pogoj, ki zahteva možnost obračuna v delovni enoti. Pravico delitve dohodka pa daje statut delavskemu svetu delovne enote v 44. členu točka 6. in 7.

Tako imamo formalno rešeno, da bi delovne enote oz. ekonomske enote lahko živele in delale. Vendar lahko ugotovimo, da le-te in njihovi samoupravni organi niso zaživele tako kot smo pričakovali.

Razlogov zato, da delovne enote niso zaživele, je več, opozoril pa bi na enega od teh, to je utrjevanje zakonitosti poslovanja.

Znano je, da je pri nas varstvo samoupravnih pravic zagotovljeno tudi sodno, poleg tega pa je to dolžnost vseh, ki upravljajo javne funkcije

zlasti pa delavskih svetov in skupščin.

Vsa ta »uradna« varstva pa v nobenem primeru ne morejo zmanjšati vloge družbeno političnih organizacij. Predvsem od njih, posebno pa še od sindikalne organizacije je odvisno v kakšnem obsegu, kako hitro in v kakšnem političnem ozračju se bodo krepili in razraščali novi elementi samoupravnega sistema.

Postavlja se vprašanje ali ima utrjevanje zakonitosti zvezo z uveljavljanjem samoupravljanja v delovnih oz. ekonomskih enotah in v Železarni kot celoti. Prepričan sem, da ima. Pa kljub temu je točna ugotovitev, da vloga, pomen in ugled statuta in drugih splošnih aktov v železarni ni na pričakovani višini. V tem je lahko tudi eden od vzrokov, da le-ti niso postali pomembnejši faktor za razvijanje samoupravnih odnosov.

Strinjam se s stališčem, da je osnovni vzrok tega zastoja med drugim tudi v tem, da se po sprejetju nove ustave nista ustrezno spremenila zvezna in republiška zakonodajna praksa. S tem pa se otežuje razvijanje samoupravnega prava v podjetju. Dejstvo je, da so s spreminjanjem, dopolnjevanjem in ukinjanjem splošnih aktov velike težave, ker priprave zahtevajo veliko časa in strokovnega znanja. Pri sedanjih poplavi predpisov pa je skoraj nemogoče obdržati vse samoupravne

nakupujem in že razmišljam, kaj bom pripravila za kosilo za naslednji dan. Ko se vrnem, ponavadi pogledam, kako je hčerka pripravila domačo nalogo in kako se je pripravila za šolo.

V večernih urah je treba to in ono zakrpati in pripraviti za naslednji dan. Če imam čas, vzamem v roko časopis ali knjigo. Prosti čas porabim v glavnem za urejanje stanovanja oz. domača dela.

FRANC ZALOKAR, vodja prebiralcev v valjarni tanke pločevine, zaposlen v Železarni 17 let, poročen in oče enega otroka: »Stanujem v Žirovnici. Z ženo sva oba zaposlena. Žena dela v obratni ambulanti v Žirovnici. Da ji olajšam delo, ji pomagam v Obratni ambulanti pri njenem delu, kjer mora skrbeti tudi za centralno ogrevanje prostorov. V večernih urah

sodelavci v prostem času

poskrbim za otroka, da lahko žena opravi svojo obveznost v Obratni ambulanti.

Imam TV sprejemnik in kadar dopušča čas, z ženo gledam televizijski spored. Narcočen sem tudi na Ljubljanski dnevnik, včasih pa preberem tudi kakšno knjigo.

JANEZ LUMPRET, zaposlen v Železarni 6 let, sedaj kot brusilec nerjaveče pločvine, poročen in oče enega otroka: »Ker je bila žena lani v aprilu v prometni nesreči hudo poškodovana, ji moram pri delu veliko pomagati. V večernih urah gledam televizijski program, precej prostega časa pa porabim tudi za delo v komiteju ZMS Železarni ter v organizacijah v obratu. Zaradi tega se večkrat vracam iz službe pozneje domov. V kino ne hodim, rad pa preberem dnevne novice in če imam čas, tudi kakšno knjigo.«

MAKS POGAČAR, zaposlen v Železarni 18 let, poročen, oče dveh otrok: »V službo odhajam vsako jutro že ob 5.15 uri, vracam pa se ob 14.30. Ko pridem domov, je štedilnik še mrzel. Treba je zakuriti in pripraviti vse potrebno za kosilo, ki je običajno med 16. in 17. uro. Po večerji rad vzamem v roke TV-15, Komunista ali kak drug časopis. Seveda se morava z ženo pogovoriti, kako bova pripravila hrano za štiričlansko družino za naslednje dni. Tu je še skrb za

otroka, eden hodi v šolo, drugi pa v otroški vrtec. Ob nedeljah, zlasti sedaj pozimi, pa z otrokoma preživim prosti čas v naravi, kajti otroka se najbolje počutita, kadar sta na snegu.«

Sodelavec J. B. iz strojnih delavnic, poročen, oče enega otroka: »Običajno pridem iz službe ob 14.30 uri. Ker je tudi žena zaposlena dopoldne, moram po prihodu iz službe opraviti najnujnejša dela. S tem olajšam delo ženi. Ostali prosti čas porabim za pripravo oziroma delo v društvi in družbenih organizacijah tako na Blejski Dobravi, kakor tudi na Jesenicah.

Precej časa posvetim delu v organizacijah ter se udeležujem raznih posvetov na društvi DPM na območju občine Jesenice. Včasih rad vzamem v roke časopis, do-

prosti čas, ki ga imam na razpolago, porabim za branje knjig in časopisov. Večerja je v samskem domu pripravljena vedno okrog 19. ure zvečer. Dvakrat tedensko grem v kino na Plavžu, rad pa gledam tudi hokejske tekme na drsališču pod Mežakljo.

V samskem domu na Plavžu je tudi televizijski sprejemnik, kjer lahko spremljam program. Vsak mesec imam tri proste sobote, vendar ostajam doma. Kakšnih posebnih izletov ne delam, razen občasnih izletov, ki jih organizira sindikalni odbor elektrodne oddelka. Pomladi in poleti pa grem ob nedeljah rad v naravo, zlasti še v Rovte, kadar so narciše.

VERA DOLENC, uslužbenka strokovne knjižnice, v Železarni zaposlena 10 let, po-

Za spremembo od naših dosedanjih razgovorov, ki so obravnavali posameznike, bomo v današnji številki predstavili več naših sodelavcev ter jih zaprosili za odgovor na skupno vprašanje:

KAKO PREŽIVLJAJO SVOJ PROSTI ČAS?

ma pa imam tudi TV sprejemnik. Dela v društvi in organizacijah imam zelo veliko, zato se včasih zgodi, da novice v časopisih lahko preberem šele ob koncu tedna.

Če le morem in če le utegnem posvetim nekaj prostega časa rekreaciji. Rad grem smučat na bližnje smučarske terene, ki jih imamo na Blejski Dobravi dovolj.

JOŽE STRMEC, zaposlen v Železarni 10 let, strojnik v elektrodnem oddelku, samski: »Hranim se v samskem domu na Plavžu. Po končani dnini grem najprej na kosilo v samski dom, nato pa domov. Stanujem namreč na Plavžu na Bokalovi cesti, kjer imamo v najemu sobo v stanovanjskem bloku.

ročena in mati dveh otrok: »Ko se vrneva z močim iz službe domov, je kosilo delno že pripravljeno, kar opravi moja mama. Preostane mi še, da kosilo do kraja izgotovim, tako da je pripravljeno vsaj do 15. ure.

Po kosilu moram pospra-

akte tako, da bodo usklajeni z vsemi predpisi, ki naknadno izidejo.

Navedeno stanje potegne potem za seboj slabo spoštovanje zakonitosti v delovnih enotah in podjetju kot celoti. Nezakonitost pa je pogojena tudi s slabim poznavanjem samoupravnih oz. splošnih aktov podjetja in drugih predpisov. Zaradi tega se potem sporne zadeve rešujejo bolj ali manj uspešno z avtoriteto ter s kompromisnimi odločitvami v škodo zakonitosti in samoupravnosti.

Zaradi tega bi bilo po mojem mnenju nujno pristopiti k stalnemu in sistematičnemu spremljanju, kako se izvajajo samoupravni akti, ter ugotavljanju, kako se to izvajanje odraža v vsakdanjem življenju in delu v podjetju. Če se bo na podlagi takih analiz ugotavljalo, da naši samoupravni akti niso življenjski ali, da zavirajo nadaljni razvoj samoupravljanja in podjetja, potem imajo vsi prizadeti možnost predlagati konkretne dopolnitve, spremembe ali ukinitve posameznih aktov. Nujno pa se bo treba izogibati kompromisnim rešitvam, ki gredo mimo samoupravnih določil v škodo skupnosti in samouprave. Zaradi tega, če hočemo izboljšati delo samoupravnih organov in se izogniti nepotrebnim sporom o pristojnostih, potem se mora zahtevati zakonitost poslovanja vseh in vsakogar.

Prepričan sem namreč, da s krepitvijo zakonitosti poslovanja z izvajanjem samoupravnih aktov ne bo resneje ogrožena dinamika našega razvoja in življenja, če bo le-ta omejena s smiselnimi določili statuta in drugih samoupravnih aktov, kljub obstoječemu nasprotnemu mnenju, da sta dozdevna statičnost in formalizem edini uspeh »pretirane« spoštovanja zakonitosti. S takimi stališči bi tudi uspeli pri delu naših delavcev odstraniti nepravilno mnenje, da so posamezni samoupravni akti obvezni samo za nekatere, ne pa za vse člane delovne skupnosti Železarni.

Tako imenovana zaščitna funkcija družbenih organizacij do svojih članov, pa bi se morala opravljati edino po zakoniti poti. Zaradi tega bi le-te morale omogočiti svojim članom strokovno pomoč in zastopati delavca pred pristojnimi organi enote oz. podjetja, kadar bi mu bile kršene konkretne pravice. Enak odnos bi moral tudi veljati do delovnih enot, kadar bi jim bile kršene samoupravne pravice.

S takim načinom poslovanja bi se po mojem mnenju doseglo:

— zakonito poslovanje vseh organov in posameznikov ter s tem lažje ugotavljanje kršilcev zakonitosti,

— vestnejše spremljanje in spoznavanje s samo-

upravnimi akti in drugimi predpisi ter boljše spoznavanje vsebine letih,

— splošni akti se bodo bolj tekoče dopolnjevali, spreminjali ali ukinjali, tako, da bodo pospeševali razvoj Železarni in medsebojne odnose ne pa, da si z njimi sami vežemo roke in so coka razvoju,

— zagotovilo se bo, da bodo ti akti odsevali razvoj podjetja in njegovih delov.

S tem bi namreč začeli ustvarjati take splošne pogoje oz. razmere, ki bi omogočale solidnejše gospodarjenje in samoupravljanje. Tako bi se zagotovila določena stabilnost v odnosih. To pa je eden od bistvenih pogojev, ki si jih postavlja med svoje cilje naša družbena in gospodarska reforma. Za dosego večje stabilnosti pa je eden od važnejših pogojev tudi krepitev zakonitosti poslovanja. S tem se uveljavlja stanje v katerem vsi spoštujemo okvire in meje pravic, ter se zavedajo dolžnosti, določenih z ustavo, zakoni in splošnimi akti podjetja. Prepričan sem, da je krepitev zakonitosti eden najvažnejših pogojev za uveljavljanje samoupravnosti.

Znano pa je tudi, da je samoupravljanje predvsem družbeni proces, ne pa samo enkratno normativno dejanje, ki bi za daljšo dobo vnaprej fiksiralo družbene odnose.

Stane Pretnar

di možev pogoste odsotnosti moram vse delo (priprava kurjave in nabava živil) opraviti sama.

Po večerji ostajam sama doma in opraviš še mnoga drobna dela, ki jih v nobeni družini ne manjka. Večkrat pomagam hčerki, ki stanuje v Mostah pri Zirovnici. Sela v zadnjem času, ko se je hčerka odselila, imam nekaj več časa, da vzamem v roke knjigo in jo preberem. V gledališče in kino ne hodim. Preveč sem oddaljena od Jesenic, kjer je gledališče. Razen tega sama ne hodim rada od doma, mož pa za skupno obiskovanje kina in gledališča ne kaže pravega razumevanja.

LUDVIK POTOČNIK, zaposlen v Železarni 25 let, vratar v glavni pisarni, poročen, brez otrok: »V službo in iz službe se vozim z vlakom ter se z dopoldanske izmene vracam okrog 15. ure na Bled. Ker žena ni zaposlena, kosilo pripravi sama, tako da je že pripravljeno, ko pridem iz službe. Po kosilu poskrbim še za kurjavo in vse ostalo, kar žena potrebuje naslednji dan. Spomladi in poleti porabim največ prostega časa v vrtu in se ukvarjam s sadjerejo. Ker sem aktiven član lovske družine na Bledu in se veliko ukvarjam z lovstvom, v jesenskih dneh porabim skoraj ves prosti čas prav v ta namen. Ob nedeljah s tovariši menjam po možnosti službo tako, da se lahko udeležim lovskih brakad. V večernih urah rad preberem novice v Ljubljanskem dnevniku ter gledam televizijski program.«

Ivan Bertoncej - Johan: Zadnja pot nega heroja Matije Ve

Ko je bil v jeseni 1943 organiziran Oblastni komite na slovenskem Koroškem, je bil v ta partijski forum vključen tudi Matija Verdnik-Tomaž. Že vse leto 1943 je delal kot politični delavec na slovenskem Koroškem. Komite je imel svoj sedež nedaleč od yasi Sveče v Rožu, v dolini Suhe. Skupaj s političnimi delavci in kurirji je imel zgrajen začasni bunker. Zima se je bližala z veliko hitrostjo. Prišlo je nekaj novih tovarišev. Sledi v snegu je bilo vedno več. Komite se je odločil, da zgradi nov bunker v tej dolini. Prostor je bil izbran v razmeroma dostopnem kraju na vzhodnem pobočju Mušenika, kjer je bila v neposredni bližini tudi voda.

V novo zgrajeni bunker smo se vselili sredi januarja 1944. Kmalu nato je bilo tam organizirano posvetovanje med Oblastnim komitejem za Koroško in zastopniki avstrijske partije. Posvetovanja sta se udeležila član avstrijskega CK in član Pokrajinskega partijskega vodstva za Koroško. Posvetovanje je trajalo vso noč. V zgodnjih jutranjih urah sta predstavnika avstrijske partije odšla z našim kurirjem.

Nemci so nekajkrat križarili po Mušeniku. Sumili so, da se v dolini Suhe nahaja partizanska postojanka. Zaradi naše previdnosti je niso mogli izslediti. Ko je zapadel nov sneg, so izkoristili priložnost in hodili v strelcih po Mušenikovem hribu, kjer so končno prišli na sled, ki je vodila v naše taborišče.

Ker so Nemci običajno napadali le v jutranjih urah, smo tudi stražo držali do desete, včasih pa tudi do dvanajste ure. Bilo nas je sorazmerno malo. Na dan, ko so nas Nemci napadli, pa smo temu posvečali še manj pozornosti. Zaradi novega snega sledi skoraj ni bilo. Vsi

smo se nahajali v bunkerju in prebirali literaturo, ki jo je pred dnevi prinesel z Gorenjske kurir Pavle. Le Igor, ki je bil ta dan naš kuhar, je tekal sem in tja in pripravljaval kosilo. Ko je pri svojem delu odšel iz bunkerja, se je nenadoma vrnil in sporočil, da se dobrih 20 metrov od našega taborišča nahajajo Nemci in zelo previdno in počasi prodirajo po sledi. Imeli so namen, kot smo imeli že nekaj izkušenj od prej, da se na tistem približajo bunkerju in ga zasujejo z bombami. Vsi naenkrat smo skočili in zgrabili za orožje. Preskočili smo malo grapico, kjer je bil studenec, in naprej po pobočju v nasprotni hrib. Od tam smo imeli največ možnosti obrambe in umika. Le kurir Pavle je ostal še v bunkerju, ker je bil laže ranjen in se je umaknil za nami. Ko so Nemci opazili naš alarm, so v hipu vžgali na nas s puškomitraljezi in puškami. Čeprav pod hudim obstreljevanjem, smo se srečno prebili kakih 50 metrov od taborišča. Zaščita Oblastnega komiteja je začela Nemcem odgovarjati z mitraljezom in je s tem njihov naval precej paralizirala. V tem hudem strelnem ognju je na umiku naenkrat klecnil Tomaž. Nj se ni mogel več premakniti. Umikali smo se v precejšnjem razmaku. Vsak izmed nas je gledal, da bi bil čimprej izven območja nemških krogel. S tem, da je bil Tomaž ranjen, smo prišli v mnogo težji položaj. Vrnili smo se nazaj in ga na vsak način hoteli izvleči. Ker pa je bila zelo velika strmina, Tomaž pa sorazmerno težak in si sam ni mogel nič pomagati, smo ga z veliko težavo med žvižganjem nemških krogel vlekli proti vrhu. To nam je omogočal naš mitraljez, ki je uspešno odgovarjal napadajočim nemškim po-

licistom. Med našim prebijanjem po hribu navzgor smo poslali dva tovariša naprej, da ugotovita, če je na vrhu grebena kaj sumljivega in nas pravočasno opozorita na morebitno nevarnost.

Končno smo prispeli na vrh, vendar močno upehani in mokri od debelega snega. Začeli smo razmišljati, kaj naj napravimo z ranjencem. Na Koroškem takrat še nismo imeli organizirane nobene bolnice. V mislih smo imeli tudi to, da je Tomaž težko ranjen in ga moramo spraviti v dolino, kjer mu bo možno nuditi tudi zdravniško pomoč. V iskanju te rešitve je sodeloval tudi Tomaž sam. Pretresal je svoje znanke s Koroške ter predlagal, da ga odnesemo v Sp. Bistrico k mizarju Mostečniku s pripombo, da ni posebno kompromitiran in bo tam zdravljenje najbolj varno. Ker smo menili, da je ta predlog od vseh najbolj realen, smo se zanj odločili.

Nova težava je nastopila v tem, da nismo imeli nosil. Nahajali smo se precej visoko. Znašli smo se. Odsekali smo nekaj smrekovih kapnikov in okoli njih ovili šotorska krila. Nanje smo naložili ranjenega Tomaža, ki se je zvijal v hudih bolečinah. Na pot smo krenili med drugo in tretjo uro popoldne. Vseh nas je bilo le deset. Ker pa smo se morali spustiti navzdol kakih 400 metrov in smo zaradi varnosti izbrali smer v dolino kar po gozdu brez poti, smo uvideli, da bo to zelo težavno. V največji strmini smo porabili za prenos ranjenca na višinski razliki 150 metrov gotovo dve uri. Počasi smo se pomikali proti dolini in se v nošnji pogosto menjavali. Prva dva sta imela nosila na ramenih, zadnja dva pa sta nosila počasi pomikala skoraj po snegu. Ostali smo bili ob strani za primer, če bi komu spodrsnilo, da Tomaž ne bi zdrknil z nosil, se povzeli po snegu in se s tem še bolj poškodoval.

Ko smo prišli v nižinsko področje, je bil že skoraj popoln mrak. Tomaž nas je opozoril, naj se odpočijemo. Po odmoru smo krenili v smeri železnice, ceste in Drave. Tudi tu zaradi varnosti nismo izbirali poti, pač pa smo šli skozi gozd in pašnike. Ti so na Koroškem večinoma ograjeni in imeli smo težave s prenašanjem Tomaža čez plotove. Ker smo se že nahajali v več ali manj ravninskem področju, smo morali biti mnogo bolj pozorni, da bi nas kaj ne iznenadilo. Zato smo poslali patrolo predhodnico. Tovariša, ki sta bila v izvidnici, sta istočasno tudi ugotavljala, kje so lažji prehodi.

Svetla noč nam je pri tem

našem pohodu mnogo pomagala. Istočasno pa nas je spravljal tudi v nevarnost, da nas sovražnik opazi, nam sledi, nas napade in s tem oteži položaj ali pa celo prepreči, da izvršimo svojo tovariško in partizansko dolžnost. Imeli smo tudi primere, da smo se zaradi težko prehodnega terena, goščav, jarkov in drugega morali vračati in nato na drugem kraju nadaljevati pot. Tomaž je vse to prenašal z veliko voljo in potrpežljivostjo, čeprav je imel v stegnu popolnoma zdrobljeno kost in mu je noga kljub naši skrbi včasih omahnila preko nosil.

Okoli desetih zvečer smo se prebili po dolini Suhe med Podgorjami in Svečami naprej do železnice. Nosila smo položili na tla in počili. Medtem so trije tovariši zelo previdno pregledali teren, da ni morda na progi zaseda ali patrulja. Čez dobrih deset minut se je eden od teh vrnil in sporočil, da je vse v redu. Na vsaki strani nameravanega prehoda smo postavili stražarja, da bi nas opozoril, če bi kaj iznenada prišlo. Prijeli smo nosila in krenili proti železnici. Za prehod je bil teren še kar ugoden. Le žica za zapiranje zapornice nam je povzročala nekaj težav. Prekoračili smo železnico in že nadaljevali pot v smeri ceste, ki je bila od železnice oddaljena le 300 metrov.

Tovariš Majski, ki je bil vodja zaščite Oblastnega komiteja, je takoj stopil naprej do ceste in tam opazoval iz neposredne bližine, če je kaj posebnega. Ugotovil je, da je na drugi strani ceste težko prehodni grebenast teren in gosti grmovje. V tem času smo se že tudi mi z ranjenim Tomažem približali cesti in se posvetovali, kaj naj napravimo. Po kratkem razmišljanju smo se odločili, da gremo kar po cesti nekaj sto metrov. S tem bi prihranili na času, kajti pred nami je bila še dolga pot. Majski je takoj odredil Stanko v zaščitnico. Sam se je odločil, da gre pred nami z mitraljezem. Že smo nosila spet dvignili in krenili v smeri ceste, ko naenkrat zagledamo iz smeri Podgorij žaromet prihajajočega nemškega avtomobila. Stisnili smo se v gozdu k tlom in čakali, da avtomobil odide mimo. Brž ko je odpeljal avtomobil mimo nas, smo že zagledali žaromet iz nasprotne strani prihajajočega avtomobila. Za trenutek smo osupnili in se spogledali. Bili smo zaskrbljeni. Razmišljali smo, kaj bi napravili, če bi nas kaj takega doletelo na cesti v snegu. Odločati smo morali hitro. Ko je šel avtomobil mimo, smo takoj stopili na cesto, dali nosila na ramena in hitro krenili. Nismo smeli

odlašati, kajti čas je tekel zelo hitro. Čeprav smo drugače česče počivali in se menjali, smo pri nošnji na cesti stremeli, da čimprej prehodimo najbolj nevarni del poti. V kritičnih trenutkih je človek mnogo bolj vzdržljiv kot v normalnih priložnostih. Zato tudi to pot ni nihče dosti mislil na težave. Vsak izmed nas je težil za tem, da cesto čimprej zapustimo. Šli smo pač po cesti, na kateri sta se pred nekaj minutami srečala dva nemška avtomobila. Od teže in napetih živcev so se nam tresle noge. Toda z vztrajnostjo in zavestjo, da moramo spraviti Tomaža na varno, smo končno uspeli preiti tudi to najbolj nevarno področje. Vsem se nam je odvalil kamen od srca, ko smo upehani videli, da gozda na levi strani ni več. Tovariš Majski je obstal pri cestnem kamnu, kamor je postavil tudi mitraljez. Dal nam je znak, da zavijemo s ceste na levo. Z veliko naglico se nam je približal tudi tovariš Stanko, ki je bil v zaščitnici.

Najtežji del poti je bil za nami. Do predvidenega cilja smo imeli še kake 4 km. Od mesta, kjer smo zavili s ceste, do Drave ni bilo daleč. Njej smo se hoteli čimbolj

Stavkuje

Slika je iz časov, ko je bilo 3 dinarje na uro in si s pomočjo Stavko je v glavnem organizirali krščanski socialisti. Bili smo v dinovici. Takrat smo volili tu

ranjenega narod- rdnika - Tomaža

približati, ker je bila zelo svetla noč in smo morali dobiti čimprej primerno kritje. Na obrežju Drave smo delali precejšnji ropot. Tam je sneg že zmrznil. Toda ropot čevljev je ublaževalo šumenje Drave. Sreča je bila, da v tem kraju ni nobenih naselij in je ob Dravi teren precej poglavljen, da nas iz polja, kjer je bila cesta, ni bilo mogoče videti. Ko smo prišli do Drave, smo imeli krajši počitek. Ura je v Svehah bila ravno polnoč. Tovariša Tomaža je noga začela močno boleti. Otekati. Krenili smo v smer Sp. Bistrice. Ker smo sedaj bili v glavnem že po ravnini, smo vsi dobili vtis, da je naš cilj pravzaprav že dosežen. Da nismo mogli kreniti hitreje, je bil vzrok v tem, da smo ob Dravi spet pogosto naleteli na plotove, ki ločijo enega mejača od drugega. Bili so potegnjeni prav do Drave. Od časa do časa smo se morali izogibati tudi gostim zamočvirjenim predelom, do katerih je segala Drava. Čeprav so bila ta močvirja v glavnem zamrznjena, prehod preko njih zaradi tankega ledu ni bil varen.

Ko smo se že zelo približali cilju, ura je bila blizu dveh ponoči, se je zaradi lu-

ninega zahoda tudi močno stemnilo. To nam je povzročalo določene težave. Tam ni bilo nobene poti in je bilo zaradi grobega terena prenašanje ranjenca še težje. Končno smo prispeli v vas Sp. Bistrica. Našli smo Mostečnikovo hišo, ki je tik ob močno deroči in šumeči Bistrici. Ker domačih nismo mogli priključiti, smo Tomaža nesli v njihovo shrambo, ki je bila slučajno odprta v drugi manjši stavbi. Dr. Janeza Kmetič-Mirka smo določili, da ostane pri Tomažu in zjutraj, ko bodo Mostečnikovi vstali, uredi vse potrebno, da ga spravijo na toplo in mu po možnosti oskrbe zdravniško pomoč.

S tem je soglašal tudi Tomaž, ker je vedel, da drugače ne moremo storiti. Težko nam je bilo, ko smo se morali posloviti. Vsakomur izmed nas je stisnil roko in dejal: »Držite se!«

Poslovili smo se tudi od tovariša Mirka, ki je prevzel zelo težko nalogo. Odšli smo, da bi lahko pravčasno, pred jutranjim svitom, prišli v gozdni predel Žingarice. Tam smo nadaljevali borbo in napredovali po začrtani Tomaževi poti za osvoboditev dežele Miklove Zale — naše prelepe slovenske Koroške.

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha KI

3

Zaposlitev bo imel. In to je sreča, ona pa bo pazila, da fant ne bo zašel na nevarna očetova pota. Lahko bo v delavskem društvu. Lahko bo igral nogomet, kadar bo imel čas. Tudi v Marejevi strokovni organizaciji bo lahko. Toda pred prenapetimi očetovega ali Vregovega kova pa ga bo varovala. Preveč je pretrpela že zaradi tega. Preveč težkih izkušenj ima, saj jo je življenje izučilo, da ljudje, ki sanjarijo o nekakšni novi človeški družbi in ki se postavljajo po robu delodajalcem in oblastnikom, nimajo sreče v življenju. Obsojeni so na preganjanje in životarjenje, na nesrečo, ki se navadno konča šele z njihovo smrtjo.

Njen sin pa ne sme postati nesrečen!

Tako si dopoveduje perica Ana in strmi proti ovinku, za katerim je že zdavnaj izginil njen osemnajstletni sin.

2

TUDI TINETU je svetlo pri srcu kakor še nikoli. Predpomladno jutro, ki se z brezoblačnim sinjim nebom razpenja nad dolino, se mu zdi kakor praznik, ko praznično oblečen hiti po cesti, izgubljač se v kratkem predoru pod železniško progo in zavija mimo dveh samotnih delavskih barak v ostrem ovinku navzdol proti reki, plitki kakor potok zaradi tovarniških rak, ki so ji odvzele vodo. Njegove oči svetlo strmijo v strmi levi breg reke, črn od žlindre in ponekod mavričast od lužičastih odpadkov tovarne. Z lahkotnim korakom, kakor da bi pople-

SIVO MESTO

saval ob veseli muziki svojega razpoloženja, se spušča navzdol proti mostu. Močne debele deske odpevajo njegovim korakom, dokler se onkraj mostu naglo ne požene v breg po bližnjici, ki seka dolg položnejši ovinek. V nekaj skokih je na cesti pri baraki, ki ji bog ve zakaj pravijo kantina. Ob sivem znamenju (sivem kakor je sivo vse v sivem mestu) krene pod rakami na ulico, razmehčano od predpomladnega blata in položeno med drevored golih kostanjev. Na levi onstran dolgega železniskega mostu, ki tu preskoči cesto, tovarniške rake in globoko globel nad plitko reko, je prva uradniška hiša, enonadstropna in svetla kljub bližini tovarne. Varujejo jo pred prahom mogočna visoka drevesa, da se človeku zdi, da so višja kakor sajsto rdeče piščali visokih dimnikov nad jeklarno. Tu se ulica stika z glavno cesto, ki razpolavlja dolino in ki je zlata od jutranjega sonca. Potok pod njo živahno klokota in bo klokotal, dokler bo visoko v hribih, kjer izvira, še kaj v marčevem soncu talečega se snega. K rdečemu opečnatemu poslopju uprave industrijske družbe, v katerem je tudi pošta, se stekajo ceste kakor reke. Visoko pod obok upravnega poslopja (ko bi Tine poznal grške črke, bi rekel: v omego oboka) je vzdana velika ura, ki ji črna kazalca in velike črne rimske številke dajejo videz stroge resnobe. Na strehi oboka tik nad uro je plitvemu, na glavo poveznjenemu kotlu podoben fužinarski zvonec s fužinarskim kladivcem, tak kakor kak železniški signal. To kladivce odmerja ljudem, ki delajo v tovarni, slehernu uro čas. Tudi zdaj udarja osmo z votlimi jeklenimi udarci, da Tineta za trenutek zazebe.

»Že osem?« ne more verjeti in še bolj pospeši korak, ki postaja vse bolj negotov, ko že od daleč zagleda gnečo, ki se gnete pred glavnim vhodom v tovarno ob poslopju, v katerem je sprejemni urad. Moral bi vstati prej. Moral bi predvidevati, da pred tovarno ne bo sam in da bo tam kakor vselej, kadar sprejemajo nove delavce na delo, precejšnja gneča, saj so časi, ko je delavcev, ki iščejo delo, čedalje več, a dela čedalje manj.

»Da, na to bi moral pomisliti,« zamrmra vase in zaskrbljeno stisne ustnice. Tale gruča pred glavnim vhodom v tovarno ga neprijetno vznemirja, dokler

se ne pomeša mednjo in po opazovanju spozna, da je med čakajočimi le malo takih, ki bi imeli priporočilo od strokovnih organizacij.

To ga pomirja. Čakajoči niso domačini. Tujci so. Noša jih izdaja, da so južnjaki. Ubogi ljudje, reveži, ki so v zakravljenih opankah prej ko ne peš prehodili dolgo in bogve kako vijugasto pot iz kraja v kraj, iz mesta v mesto vse do te »obljubljene dežele«, vse do te sive doline, ki se ponaša z največjo železarsko industrijo v industrijsko revni in zaostali državi.

Človeku bi se smilili, ko bi — sam brez zaposlitve — ne moral toliko misliti nase.

»Reveži so. A kaj morem. Tudi sam nisem manjši revež od njih.« Tine opazuje ljudi, oblečene v južnjaško nošo, obute v opanke in pokrite večinoma s srbskimi šajkačami, da so napol podobni vojakom. Nekdo med njimi (oblečen je v obnošen vojaški suknjič) ima na prsih celo troje odlikovanj. Njegov obraz je mračen, a samozavesten. Mogoče misli, da mu bodo ta odlikovanja pomagala opozoriti nase tovarniško gospodo in da mu bo morda uradnik, ki izbira nove delavce za zaposlitev, v duši celo salutiral. »Pa najbrž ne bo nič,« opazuje Tine odlikovanja z nerazumljivo prvoščljivostjo, ki bi se je sicer rad otesel, ker mu očita vest, da so njegove misli do ubogega južnjaka vse prej kakor človeške.

A kaj si more. Najbrž sleherni v tej gneči gleda na slehernega kot človeka, ki bi ga ne bilo treba med čakajočimi na zaposlitev, in kot na tekmeca, ki mu je nevaren in ki bi mu lahko odjedel kruh, zaradi katerega potrpežljivo stoji tu pred vratarnico glavnega vhoda v tovarno. Zato vsi ti prikriti in temni pogledi s katerimi naskrivaj merijo drug drugega in ki bi bili lahko drugačni, človeški, ko bi bili prepričani, da je v tovarni dela in kruha za vse in ne samo za dvajset pomožnih delavcev in tri ključavničarje, kakor piše na listku, pripetem na sivo umazana vrata vratarnice (včasih so bila oljno zelena) in ki vanja strmijo vsi, vedno bolj nestrpni, ker se ne odpro in ker so še vedno zaprta.

Minute pa tečejo. Neskončno dolge in težke se osipajo in padajo v nepovratnost kakor težke kaplje, težke in kalne zaradi vedno težjega pričakovanja, saj na listku na vratarnici piše, da bodo začeli sprejemati nove delavce na delo ob osmih zjutraj.

Minilo je komaj četrte ure čez osmo, čakajočim pa se zdi, da je od osme minila že cela ura ali pa celo še več.

»Ali ne bodo sprejemali?« se jih polasča vedno večji nemir.

Tudi Tineta muči, čeprav si nenehno dopoveduje, naj ne bo nestrpen. Na sivozelenih vratih tovarniške vratarnice je vendar naznanilo in na njem piše črno na belem, da bodo danes sprejemali.

»Dvajset pomožnih delavcev in tri ključavničarje!«

Tako piše na naznanilu.

In on je ključavničar! Že lani poleti je opravil pomočniški izpit in bil med vsemi, ki so ga opravili, najboljši. Ima spričevalo in ima pohvalo, ki so jo podpisali ne samo mojster Čupnik, marveč tudi mojstra, ki sta bila v izpitni komisiji. Njegova mati je bila zato nanj zelo ponosna in upala, da ga bo Čupnik obdržal za pomočnika.

Toda kaj bodo Čupniku mladi pomočniki? Ne potrebuje jih, saj mu delajo vajenci, ki jih ni treba plačevati. Tudi ti zastojkarji so vir vedno večjega Čupnikovega bogastva. Edino plačilo, ki ga je dajal vajencem, je bil stisk roke, ki jo je ponudil vajencem v slovo po opravljenem pomočniškem izpitu in jim zaželel srečo v življenju, mimo tega pa jim je izročil še molitvenik Večno življenje in rožni venec. Tudi on je z molitvijo, znanjem in z zaupanjem v božjo pomoč obogatel, jim je govoril. Tako je rekel tudi njemu, Tinetu, le da mu je naročil še posebej, naj bo v življenju pameten tako, kakor je bil priden, in naj ne zaide na prepovedana pota, po kakršnih je hodil Tinetov oče.

Ni se bal boga. Bil je pri rdečih. Pri onih najhujših! Raje je sedel po arestih, kakor da bi skrbel zate in za mater. Zato je tako naglo končal vaju z materjo pa napravil za siromaka, da se vaju bog usmili. Ko bi ne imel krščanskega usmiljenja, bi iz tebe nikoli ne napravil takega ključavničarja, kakršen si, saj tvoj stari ni ščeval samo proti cerkvi in oblasti, marveč tudi proti meni. Imenoval me je oderuha in pijavko.

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha KI

oči na golf igrišču

reba stavkati in se boriti za 50 par na uro. Zaslužili smo po čjo stavke priborili še nadaljnjih 50 par. Delali smo po 10 ur. Irala SMRJ, sodelovala pa je tudi Narodna strokovna zveza in motni in smo se skupaj borili proti fašističnemu režimu Stojadi tov. Venelja Perka.

Ljubo Stefanovič

(Pismo našega nekdanjega sodelavca preberite na 8. str.)

Uspela konferenca borcev NOV v Mojstrani

Prvo nedeljo v novem letu so se v klimatskem zdravilišču »Triglav« v Mojstrani zbrali borci NOV z Dovjega in Mojstrane na svoji redni letni konferenci. Konference so se udeležili tudi predstavniki krajevnih družbeno političnih organizacij ter društev in zastopnik občinskega združenja ZB NOV Jesenice.

Poročilo predsednika KO ZZB NOV Dovje-Mojstrana o delu in problemih organizacije je bilo stvarno in jedrnat. Nekaj vprašanj in problemov pa je predsednik samo nakazal, člani pa so v razpravi dopolnili in predlagali način za njihovo razreševanje.

V poročilu predsednika Luksa so izstopala zlasti naslednja vprašanja in problemi:

- precej borcev NOV je potrebno klimatskega in zdraviliškega zdravljenja, vendar to vprašanje v predpisih zdravstvenega varstva ni ustrezno urejeno;

- invalidsko upokojeni prvoborec ima mesečno visoke izdatke za zdravila, ki si jih mora priskrbeti sam iz tujine;

- za priznavalnino so poslali devet predlogov; upravni odbor sklada za pomoč borcem pri SOB Jesenice pa je pozitivno rešil le dva predloga;

- vedno bolj pereče je vprašanje zaposlitve otrok umrlih ali še živečih borcev NOV;

- stanovanjsko vprašanje borcev NOV je z izjemo enega skoraj v celoti rešeno;

- krajevni praznik — 16. december je programsko uspel, vendar kaže, da bo v prihodnje potrebna boljša koordinacija med vsemi krajevnimi faktorji;

- že po tradiciji so uspešno izvedli Kurirčkovo pošto;

- borci — udeleženci NOV bi morali pokazati več dobre volje in pripravljenosti

za posredovanje svojih življenjskih in dogodkov iz NOB šolski mladini v obliki pripovedi;

- topografski pregled spominskih obeležij na svojem območju dolgujejo učencem osnovne šole v Mojstrani;

- zaradi pomanjkanja denarnih sredstev niso odkrili spominskega obeležja na Belci in Buriču;

- izvedli so uspeli izlet na Dolenjsko, na katerem so si ogledali pomembne spomenike iz naše NOB;

- v Vratih imajo svoj počitniški dom »Bratje Mlakar«, ki je namenjen članom za letni oddih, vendar pa zmogljivosti doma niso bile dovolj racionalno izkoriščene.

Razprava na poročilo predsednika je bila dokaj razgibana in sproščena. Med drugim so sklenili, da bodo na občinski konferenci ZZB NOV Jesenice, ki bo v začetku februarja, posredovali posebno resolucijo in v njej opozorili na nekatera odprta vprašanja ter probleme s področja socialne zaščite borcev NOV.

Proste zmogljivosti doma »Bratov Mlakarjev« v Vratih bodo ponudili krajevnim organizacijam ZZB NOV v občini in če bo kazalo tudi

sosednjim občinskim združenjem. Pogoji za letni oddih so zelo ugodni spričo nizke dnevne oskrbe in prijetne okolice.

Končno so se domenili, da bodo zasnove programiranja dela črpali iz predsednikovega poročila ter obširne razprave.

Izvolili so nov enajstčlanski odbor, tri člane v nadzorni odbor in sedem delegatov za občinsko konferenco ZZB NOV Jesenice.

Preostali nedeljski večer so udeleženci konference izkoristili za prijeten tovariški pomenek.

Vsakoletno srečanje z borci NOV iz Mojstrane in Dovjega pa nas je prepričalo, da so to skromni ljudje, čeprav bogati po svojem deležu, ki so ga vložili v času naše ljudske revolucije in po njej.

Vibr

Pismo nekdanjega sodelavca

Dragi moji tovariši Gorenjci!

Minilo je 32 let od takrat, ko smo na golf igrišču pri Lescah skupaj stali. Pošiljam vam skupno sliko iz tega časa, ki mi je bila drag spomin. Mnogo jih na sliki že manjka, vendar nobenega od vas ne bom nikoli pozabil. Bili smo skupaj v trpljenju. Spominjam se, da smo skupaj delili zadnji kos kruha in zadnjo cigareto. To se ne sme pozabiti.

Pozneje smo z golf igrišča odšli v bivšo tovarno KID na Jesenice, kjer smo tudi delali pri Slogradu in pozneje večnoma ostali na delu v KID. Tu sem delal z vami do 6. maja 1941, ko je bilo mnogo od nas aretiranih in odpeljanih v Begunje ter potem v Št. Vid.

V decembru 1941 sem pobegnil iz transporta v Dobovi pri Zagrebu in odšel v partizane. Ves čas sem mislil na vas, na moje Gorenjce in moje sotrpine. Vsako leto pridem k vam na vašo lepo Gorenjsko (žena je doma iz Hlebe pri Lescah). Ob gorenjskih lepotah zadovoljno razmišljam o tem, da je minilo obdobje strašnega nasilja, proti kateremu smo se skupaj borili in da bi se nikdar več ne vrnilo.

Se zmeraj od vas dobivam vašega Železarja in mi je posebej drago, ker me niste pozabili. Hvala!

Ljubo J. Stefanovič
Splitska 10, Zemun

Zelo dobro obiskan letni občni zbor ZZB NOV na Plavžu

V sredo, 11. januarja, so se v dvorani občinske skupščine Jesenice zbrali člani ZZB NOV Plavž na svojem letnem občnem zboru. Skupščinska dvorana v novem zdravstvenem domu na Jesenicah je bila skoraj polno zasedena.

Po otvoritvi in pozdravu članov ZZB NOV in gostov ter izvolitvi organov konference je predsednik KO ZZB NOV Plavž prebral vsebinsko zelo bogato poročilo. Ob zaključku svojega zelo obsežnega poročila je predsednik KO ZZB NOV Plavž Stane Križnar pozval navzoče člane ZZB, da z enominutnim molkom počastijo spomin la-

ni umrlih članov Združenja zveze borcev s Plavža.

Iz tajniškega poročila je razvidno, da je imel odbor na Plavžu devet sej s 95% udeležbo. Ker je lani umrlo šest članov in se jih je nekaj tudi preselilo, šteje krajevna organizacija ZZB Plavž 548 članov. Izven članstva se nahaja še osem rezervnih oficirjev, ki iz neznanih razlogov ne najdejo poti do svoje organizacije. V nadaljevanju je poročilo vsebovalo še dejavnost odbora v preteklem letu in nekatera druga organizacijska vprašanja.

V živahni razpravi so govorili o številnih vprašanjih, ki spremljajo delo organizacije in težijo nekdanje borce. Kritično so ocenili zelo slabo udeležbo na lanske letnih proslavah državnih praznikov in govorili o še tesnejših stikih s šolami in pro-

svetnimi delavci. Omenjali so tudi večjo skrb za ostarele in bolehe borce. Precej je bilo govora tudi o bodoči ureditvi grobišča padlih borcev oz. centralnega spomenika, ki ga bo zaradi neustreznosti sedanje lokacije potrebno prestaviti drugam. Govorili so še o nekaterih negativnih primerih odnosov do borcev v posameznih delovnih organizacijah, o nekaterih prenapitih vesteh v našem časopisu in o drugem.

Občni zbor je pozdravil in spregovoril tudi o nekaterih vprašanjih predsednik občinskega odbora ZZB NOV tov. Franc Konobelj-Slovenko.

Ob koncu so izvolili nov 17-članski krajevni odbor in tričlanski nadzorni odbor, komisijo za sklepe pa zadolžili, da na podlagi poročil in razprave izdela ustrezne sklepe.

K. Z.

Lep večer v domu dr. Franceta Berglja

Dne 28. 12. 1967 zvečer so člani odbora Društva upokojencev z Javornika in njihov moški pevski zbor obiskali svoje člane z Javornika, ki se trenutno nahajajo v oskrbi v domu dr. Franceta Berglja na Plavžu.

Ob tej priliki so jim izročili skromna darila za novo leto ter se z njimi pogovarjali o trenutno najvažnejših problemih, ki tarejo njih in nas vse.

Tudi zastopnik ZZB NOV z Javornika in Koroške Bele je za svoje člane izročil darila ter pozdrave in čestitke članov za novo leto 1968. Iz našega področja jih je trenutno v domu pet, vseh oskrbovancev pa je 124, kot nam je povedal upravnik doma Lojze Šoklič, ki je tudi vodil in organiziral ta prijeten večer, ki je potekal v priskr-

nem in veselem razpoloženju. Vse navzoče oskrbovance in ostale zastopnike organizacij je najprej pozdravil upravnik doma. Zaželel jim je vso srečo in veliko zdravja v novem letu 1968. Tudi vsi zastopniki organizacij in društev so jim zaželeli isto ter jim izročili darila, sicer skromna, vendar iz srca in jim izrekli pozdrave občanov in njihovih prijateljev in znancev.

Za splošno obdaritev je poskrbel dedek Mraz s svojo skupino, za lepo petje pa pevci z Javornika s programom narodnih in partizanskih pesmi, ki so se jim pridružili tudi oskrbovanci, tako da je pela vsa družba. Za razvedrilo in ples pa je igral kvartet Zelenjak.

DU Javornik

Za novoletne praznike je tako kot je običaj že nekaj let čufarjevo gledališče pripravilo mladinsko igro Frana Milčinskega MOGOČNI PRSTAN v režiji Joža Tomažiča. Doslej so odigrali šest predstav.

Pozornost do upokojencev

Ob letošnjih novoletnih praznikih je krajevni odbor RK Podmežaklja priredil sprejem in skromno obdaritev upokojencev, starih nad 70 let. Ob tej priliki jih je obiskal tudi dedek Mraz in jim zaželel zdravja in sreče polno novo leto. Otroci — člani DPM pa so skupaj s cibani iz otroškega vrta zaigrali lepo mladinsko igrice. Žal, da zaradi prehudega mraza in velikega snega prav vsi niso mogli priti. Vsi navzoči so bili zelo veseli in dobre volje, saj je to lep dokaz, da poleg najmlajših tudi starejših ni pozabil obiskati dedek Mraz.

Da je sicer skromna prireditev tako lepo uspela, se moramo predvsem v imenu odbora RK Podmežaklja in samih upokojencev kar najtopleje zahvaliti za pomoč tovarniškemu odboru sindikata Železarne Jesenice. Za razumevanje in pomoč še enkrat najlepša hvala.

Krajevni odbor RK
Podmežaklja

Pred nedeljsko premiero »Hamleta«

William Shakespeare (1564—1616) je nedosegljivo in nenadkriljivo ime v svetovni literaturi, velikan, ki se mu vstric edinole lahko postavijo starogrški tragedi Ajshil, Sofokles in Euripides. Edinstveno pesniško, dramsko in gledališko delo Shakespeara nemara najboljše označi — ob nekem očitku, da ni upošteval klasične zakonitosti dramske enotnosti dogajanja, kraja in časa — zapisana ugotovitev, da je pri Shakespeareu enotnost dogajanja vse človeštvo, enotnost kraja ves svet in enotnost časa — večnost.

V obsežnem dramskem opusu velikega Angleža pa najvišje in najuglednejše mesto brez dvoma zavzema tragedija HAMLET, tragedija, o kateri je bilo napisano za obsežno knjižnico knjig in razprav. Prenekateri literarni jurijak, kot npr. Goethejev Faust, Cervantesov Don Kichot in drugi, je vznemirjal duhove sleherne generacije razmišljajočega človeštva, toda prav gotovo nihče tako, kot prav Shakespeareov Hamlet. Lastil se ga je prav vsak čas, odkrival v njem vedno nova in nova človeška, življenjska in filozofska spoznanja ter ga prilagajal taki in drugačni idejni usmerjenosti. Prenekateri besede in misli, ki jih je Shakespeare položil Hamletu na usta, so postale vsakodnevna last vsega človeštva in pojem za marsikatero usodno stanje posameznika in družbe. Zato ni čudno, da je HAMLET zmerom in zmerom na repertoarju gledališč vsega sveta, toda ne samo kot večno zanimivo, živo in problematično gledališko delo, temveč tudi in predvsem kot idejna in umetniška izpoved gledališča in ansambla, ki ga uprizorja.

Z globino v svet in človeka

Lani nižji dohodki proračuna

Znani so že podatki, kako smo v lanskem letu izpolnili proračun občine Jesenice. Po rebalansu v mesecu decembru je bilo predvideno, da bodo vsi dohodki brez prispevka za uporabo mestnega zemljišča znašali 13.950.000 N dinarjev. Seveda so bili dohodki manjši.

Posamezne postavke proračuna so bile realizirane takole:

prispevki iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja	plan	8.223.700 N din
realizacija	7.126.127 N din	
dohodki od davkov	plan	4.024.030 N din
realizacija	3.827.171 N din	
dohodki od taks	plan	416.000 N din
realizacija	423.885 N din	
razni drugi dohodki	plan	260.000 N din
realizacija	71.433 N din	
prenešana sredstva iz lanskega leta	plan	1.026.270 N din
realizacija	1.026.271 N din	

Skupno so tako vsi dohodki v proračunu občine znašali 12.474.887 N din, kar pomeni, da je bil proračun realiziran z 89 odstotki.

T. L.

vrtajoče misli, z razsežnostjo v nebesa rastočih in v pekel padajočih človeških značajev ter z bogastvom poznanja in spoznanj človeškega »biti ali ne biti«, HAMLET predstavljajo zelo zahtevno gledališko delo (da zahtevnosti pesniškega jezika in tehnike uprizoritve sploh ne omenjamo). Kljub temu pa je HAMLET, kot mnoga druga Shakespeareova dela, nemalokdaj našel pot tudi na amaterske odre. Po izrednem uspehu v ljubljanski Drami kmalu po prvi svetovni vojni in po ugotovitvi Otona Župančiča, da je HAMLET slovenska visoka ljudska igra, so ga igrali prenekateri amaterski odri, med njimi tudi Prosvetni oder na Jesenicah. Pa tudi po drugi svetovni vojni je bil Shakespeare dokaj reden gost na amaterskih odrih, pri čemer je zanimivo, da so leta 1964, ko je jeseniško gledališče na jugoslovanskem festivalu na Hvaru za Lorcin »Dom Bernarda Albe« dobilo zlato medaljo, srebrno medaljo dobili amaterji iz Virovitice za svojega HAMLETA.

Sicer pa je bil Shakespeare nekajkrat uprizorjen tudi na jeseniškem odru, uprizorili pa so ga večkrat tudi amaterji iz Velenja in Sentjacobsko gledališče v Ljubljani. Leta 1949 je Jože Tomazič z velikim uspehom uprizoril »Romea in Julijo«, leta 1954 je bil uprizorjen »Othello«, leta 1960 »Sen kresne noči« in leto kasneje z dijaki gimnazije »Beneški tr-

govce«, vse troje v režiji Bojana Čebulja. Tako je sedanja uprizoritev HAMLETA logično nadaljevanje seznanjanja gledališkega ansambla in jeseniške publike z velikim Shakespeareom, obenem pa tudi jubilejna priložnost za režiserja in scenografa HAMLETA Srečka Tiča, ki s to predstavo slavi 30-letnico svojega gledališkega dela.

Za uprizoritev zahtevne zgodbe o nesrečnem danskem princu Hamletu, ki razpet med dolžnostjo sina, da maščuje očetovo smrt in pomisleki človeka o smislu človeškega bivanja sploh, sam tragično konča, je ansambel jeseniškega amaterskega gledališča vložil nemalo truda in požrtvovalnega dela, kar vse je terjalo tudi izjemoma mnogo časa. V vlogi Hamleta se bo predstavil Slavko Polanc, Hamletovega strica in morilca njegovega očeta kralja Klavdija bo igral Tine Rant, kraljico in Hamletovo mati bo igrala Stanka Geršakova, dvornega komornika Polonija Franci Pogačnik, njegovo nesrečno hčerko Ofelijo Tatjana Koširjeva in sina Lalota Jancz Kavčič. V številnih drugih vlogah bomo med drugimi videli tudi igralce, ki jih že dlje časa pogrešamo na jeseniškem odru, kot so Milan Dornik, Nace Smolj in Ciril Kavalar, saj pri predstavi sodeluje prav celoten moški ansambel jeseniškega gledališča.

Zaradi izposojenih kostumov bodo predstave Hamleta odigrane zelo strnjeno, na kar opozarjamo vse gledališke ljubitelje, saj smo prepričani, da ne bo nikogar, ki bo zamudil videti Shakespeareovega HAMLETA, eno najzlahtnejših in zmerom vznemirljivih del svetovne dramske literature.

Taborniki so kritično ocenili delo

V nedeljo, 14. januarja so se zbrali taborniki odreda jeklarjev na 14. občni zbor. Kritično so pregledali in ocenili delo v preteklem obdobju in sprejeli delovni program za leto 1968.

Na občnem zboru je bilo več tabornikov pohvaljenih za uspešno delo, več pa je bilo predlaganih za republiške pohvale — srebrna in zlata taborniška odlikovanja. Zastopnik izvršnega odbora tabornikov SRS je enoti podelil VII. zaporedni partizanski znak, kar pomeni, da je taborniška enota med najboljšimi v Sloveniji.

Zalostno je, da se je od 22 povabljenih zastopnikov družbeno političnih organizacij Jesenic odzval le zastopnik SZDL terena Plavž.

Taborniški odred na Jesenicah šteje 427 članov. Lani so imeli vrsto prireditev, ki so lepo uspele. Med drugim so sodelovali v republiškem slalomu v Idriji. Organizirali so pohod k spomeniku na

Dobrovi v Goriška Brda. Sodelovali so tudi na pohodu po poteh partizanske Ljubljane, na tekmovanju za Milovanovičev memorial v Postojni, kakor tudi na republiškem orientacijskem pohodu v Domžalah. Omenimo naj tudi tekmovanje RTUO v Bosanskem Novem ter njihovo udeležbo na republiškem

Petdeset let oktobrske socialistične revolucije na znamkah

V soboto, 13. t. m., je Filatelistično društvo Jesenice v sodelovanju z DPD Svobodo Tone Čufar v mali dvorani Delavskega doma odprlo zelo zanimivo filatelistično razstavo, na kateri s pisemskimi znamkami in posebnimi spominskimi pisemskimi ovojnici prikazuje petdesetletni razvoj Zveze sovjetskih socialističnih republik. Za Jesenice je to lep kulturni dogodek in še ena prireditev v okviru praznovanja 50-letnice oktobrske socialistične revolucije. Znamke in ovojnice za razstavo sta iz svojih bogatih zbirk prispevala najstarejša jeseniška filatelista Aleks GUSOV in Jurij FENZ.

V izredno bogatih serijah s področja zgodovine, gospodarstva, znanosti in tehnike, biologije, folklorne in telesne kulture, je prikazan petdesetletni razvoj in dosežki prve države socializma. Izredno bogate pa so serije znamk in pisemskih ovojnici iz novejših sovjetske zgodovine, ki prikazujejo vse avstronavske podvige sovjetske znanosti

vati leta 1952. Trenutno združuje okrog sto članov, imajo pa tudi svoj mladinski krožek na osnovni šoli Tone Čufar na Jesenicah. Redno se sestajajo vsaki štirinajst dni zaradi medsebojnega menjavanja znamk in informacij o novostih v filateliji. Vse njihovo delo v glavnem sloni na kolegijski in tovarištvu, saj že nekaj let niso prejeli

Od 13. do 24. januarja je v mali dvorani Delavskega doma odprta filatelistična razstava: 50 let oktobrske revolucije.

in sploh napredek znanosti in tehnike.

Sele na taki pregledni razstavi lahko spoznamo izredno natančnost in vztrajnost filatelistov ter velik vzgojni pomen filatelije. Filatelistično društvo Jesenice je bilo ustanovljeno že leta 1927 in je po desetletnem premoru (1941—1952) pričelo ponovno delo-

od družbe nobene denarne podpore, ki bi jo vsaj v pogledu podpiranja razstavne dejavnosti in njihovih režijskih stroškov povsem opravičevali. Škoda, da tako bogatih zbirk znamk, ki jih hranijo posamezniki, na izbranih razstavah večkrat ne pokažejo širši javnosti. Zanimive bi bile tipizirane razstave znamk; npr. samo rastlinstva, živalstva, folklorne itd., ki so jih izdale posamezne države. Upajmo, da bo začeto sodelovanje med Filatelističnim društvom in Jeseniško Svobodo še večkrat med letom našli širši javnosti nudilo kvalitetne filatelistične razstave.

Zbiranje znamk ima širši vzgojno-izobraževalni pa tudi estetski pomen. Z zbiranjem se razvijajo intelektualna hotenja za znanjem, osvajajo se navade natančnosti in sistematičnosti pri delu, razvija se spretnost prstov in sposobnost opažanja posameznosti. Glede na vedno večjo pozornost estetskemu oblikovanju znamk in likovni tematiki znamk ima zbiranje tudi estetsko vzgojni pomen. Razen tega pa zbiranje, kot tudi dopisovanje zaradi zamenjave, omogoča tudi spoznavanje drugih narodov; njihovih običajev, kulture, folklorne itd. Ravno iz teh razlogov bi moralo biti takih razstav več, saj bi med drugim tudi pri mladih razvijali interes za filatelijo.

Sedanja razstava v mali dvorani Delavskega doma bo odprta do vključno 24. t. m. vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure

Poslovnik in program dela

V ponedeljek, 15. januarja je bila seja sveta za splošne zadeve pri Skupščini občine Jesenice, na kateri so razpravljali o poslovniku sveta ter o okvirnem programu za delo v prvem polletju letošnjega leta. Naloga sveta je obravnavati vprašanja s področja splošnih in notranjih zadev v skladu z določbami statuta občine Jesenice. Pri tem je bil svet za splošne zadeve eden prvih, ki je potrdil tak poslovnik. Ob programu dela pa so se domeni-

li, o čem bodo v letošnjem prvem polletju razpravljali. Govorili bodo o delu občinskega sodnika za prekrške, o delu občinskega sodišča, javnega tožilstva in pravo-braniteljstva, o delu postaje milice Jesenice, o javnem redu in miru ter o problematiki požarne varnosti in problematiki prometne varnosti. S programa dela pa je tudi vidno, kakšne so naloge sveta. Domenili so se še, da bo vsak mesec po ena seja sveta.

T. L.

40 let triglavskega planinskega društva (8. 1. 1928 – 1968)

Cez 65.000 navdušenih ljubiteljev in obiskovalcev naših gora, kolikor jih je vključenih v aktivno delo v sto ali več matičnih planinskih društev po Sloveniji, se že pripravlja na številne prireditve, proslave in tekmovanja, ki bodo v počastitev 75-letnice našega organiziranega planinstva (1893-1968). Sredi poletja 1968 se bodo »romarji« na Triglav spominjali tudi 190-letnice, odkar so 26. avgusta 1778 »štirje srčni možje« prvič stopili na vrh »očakov kranjskih siv'ga poglavarja« — Triglav. V poletju 1968 bo minilo tudi 160 let, odkar so se leta 1808 povzpeli na vrh Triglava brata Janez in Jakob Dežman in naš prvi in najstarejši gorohodec Valentin Stanič.

Planinska zveza Slovenije se na te proslave in delovne ter življenjske jubileje načrtno in temeljito pripravlja. Matična planinska društva po Sloveniji bodo s svojimi postajami gorske reševalne službe, številnimi alpinističnimi in mladinskimi ter pionirskimi odseki pripravila bogat koledar prireditev in delovnih akcij, plezalnih šol in plezalno alpinističnih tečajev in taborov, na katerih bodo sodelovali vsi ljubitelji in obiskovalci gora.

Med drugim bodo gorniki, plezalci in alpinisti gornjesavske doline od Jesenic do Rateč slavili tudi 65-letnico ustanovitve prve samostojne planinske organizacije v Dolini. 19. aprila 1903 je namreč bila na Jesenicah ustanovljena 10. samostojna podružnica SPD, ki je obsegala vse kraje in vasi tedanjega kranjsko-gorskega sodnega okraja.

Pred 40. leti, 8. januarja 1928, pa je bila v Mojstrani ustanovljena triglavska po-

družnica Slovenskega planinskega društva.

Gornike iz treh triglavskega dolin Vrat, Kota in Krme prav lahko štejemo med pionirje slovenskega planinstva, oni so neposredni nasledniki bohinjskih triglavskega prijateljev. Gorski vodniki, pastirji, lovci in drvarji iz krajev in vasi treh triglavskega dolin so prvi kazali severne poti in pristope k Triglavu in njegovi sosesčini.

Kar v klasičnih časih našega planinstva ni uspelo »fa vel'kemu Jurjevcu, Luku Korošču, Stefanu Rožiču, Matježu Kosu, Antonu Korošču, ki ga je strela ubila leta 1822 na samem vrhu Triglava, Jožetu in Lovrencu Skantarju, Šestu, to je prav gotovo pozneje pred odličnimi trentarskimi sokoli Pavrom, Motom, Spikom, Medvedom in Kopsčarjem v največji meri uspelo župniku Jakobu Aljažu, njegovi desni roki Janezu Klinarju, Požgancu, Janezu Pečarju, Bobku, Janezu Rogarju, Korobilju in številnim drugim, ki so odlično poznali vse robe od Triglava prek Skratne do Razorane in Prisojne gore.

Planinski kosezi iz Mojstrane, Dovjega in Radovne so z velikimi in zlatimi črkami pisali našo klasično planinsko zgodovino.

Vsi pionirji našega planinstva v Dolini, s »triglavskim kraljem Matjažem, župnikom z Dovjega Aljažem« in »delovodjem, poštenjakom, katerega je čislal vsak« Požgancem, so že dolgo počivali pri sv. Mihelu ali na drugih pokopališčih, ko so na Dovjem in v Mojstrani začutili potrebo po ustanovitvi samostojne planinske organizacije. 8. januarja pred 40. leti leta 1928 je bila v Mojstrani ustanov-

ljena triglavska podružnica SPD, ki je takoj ob ustanovitvi v vsakem pogledu opravičila svoj obstoj. Navdušeni gorniki in ljubitelji Triglava in njegove sosesčine so od tedaj dalje hitreje in močneje vrteli razvojno kolo našega planinstva.

Po osvoboditvi so najprej vzorno oskrbovali Staničevo kočjo pod Triglavom, pozneje od leta 1948 pa oskrbujejo našo najbolj reprezentančno planinsko postojanko, Aljažev dom pod mogočno severno steno Triglava.

Motor, srce in gonilna sila vsega planinskega dela v Mojstrani in na Dovjem je dolgoletni predsednik triglavskega planinskega društva Avgust Delavec, kateremu pomagajo številni drugi predani planinski delavci. Pavel Baloh že več let vzorno vodi požrtvovalne gorske reševalce, Stan-ko Kofler pa usmerja v robe, stene in grebene številčno močan in tehnično sposoben kader plezalcev in alpinistov, ki trenutno s Klavdijem Mlekušem, Jankom Azmanom, Zvonetom Koflerjem in številnimi drugimi predstavljajo sam vrh našega plezalnega športa in alpinizma in pred katerimi niso več varne najtežje domače in inozemske stene.

Ljubiteljem gora, izletnikom, turistom, gornikom, plezalcem in alpinistom iz krajev in vasi treh triglavskega dolin iskreno čestitamo k pomembnemu 40-letnemu delovnemu in življenjskemu jubileju z iskreno željo, da bi bilo njihovo delo tako prizadevno in uspešno tudi v prihodnje. Triglavsko planinsko društvo Dovje-Mojstrana je lahko upravičeno za zgled številnim društvom v Sloveniji.

Uroš Župančič

Po stezah partizanske Jelovice

TVD Partizan Selca nad Škofjo Loko je v nedeljo, 14. januarja 1968 priredil v okviru proslave PO STEZAH PARTIZANSKE JELOVICE meddruštveno sankško tekmovanje za tekmovalne, navadne in samotežne sani. Tekmovanje se je odvijalo na 1000 m dolgi progi s 13 umetno prirejenimi zavoji. Program je obsegal dve vožnji enosedov in eno vožnjo dvosedov za tekmovalne sanke, eno vožnjo enosedov in dvosedov za navadne sanke in eno vožnjo za samotežne sani. Skupno je nastopilo 160 tekmovalcev raznih športnih društev Gorenjske in nekaterih sindikalnih podružnic.

V skupini tekmovalnih sank je sodelovalo 8 klubov iz Begunj, Bohinja, Jesenice, Kroppe, Podnarta, Selca, Sore in Trziča z 68 tekmovalci. Tekmovalci so bili razdeljeni v pet skupin, to je članice, mladinke, st. člani, člani in mladinci. Jeseniški sankški klub ni imel nobenega zastopnika samo v skupini st. članov, kjer je prepričljivo zmagal ČESEN Milan iz Trziča, ki je v prvem teku tega tekmovanja dosegel najboljši čas dneva s časom 1.14.2 minute. Skupno je nastopilo na tem tekmovanju 13 tekmovalcev sankškega kluba Jesenice. V zagrizeni in izenačeni borbi je uspelo tekmovalcem kluba osvojiti dvojice prvih mest in sicer ULČAR Juliju pri članih, ter dvojici ULČAR Julij — KLINAR Maks pri dvose-
dih.

Rezultati: ČLANICE (nastopilo 8): 1. Ovsenek Kati, Trzič, 2.48,6, 2. Demšar Ivana, Jesenice, 2.49,9, 3. Tišlar Barbka Trzič, 2.51,6, 4. Kapus Mihela, Jesenice, 2.59,4, 5. Brejc Nataša, Jesenice, 3.08,7. **MLADINKE** (nastopile 4): 1. Kavčič Sonja, Bohinj, 3.07,5, 2. Smolej Darja, Jesenice, 3.52,1, 3. Ravnik Dragica, Bohinj, 3.52, 4. St. ČLANI (nastopilo 6): 1. Česen Milan, Trzič, 2.38,2, 2. Teran Rudolf, Trzič, 2.56,5, 3. Ovsenek Metod, Trzič, 2.59,8. **ČLANI** (nastopilo 32): 1. Ulčar Julij, Jesenice, 2.40,7, 2. Zupanc Janez, Begunje, 2.43,2, 3. Rozman Ciril, Bohinj, 2.47,1, 4. Klinar Maks, Jesenice, 2.50,7, 5. Resman Peter, Begunje, 2.52,6. **DVOSEDI** (nastopilo 6): 1. Ulčar Julij — Klinar Maks, Jesenice, 1.30,6, 2. Zupanc Stefan — Meterc Franc, Begunje, 1.34,8, 3. Režek Jože — Čarman Brane, Jesenice, 1.45,3.

V skupini navadnih sank je sodelovalo devet klubov iz Gorenjske, svoje zastopnike pa so poslale tudi sindikalne podružnice BPT Trzič in Iskra Železniki. Skupno je nastopilo 64 tekmovalcev. Tudi v tem delu tekmovanja so bili tekmovalci razdeljeni v pet skupin, to je članice, mladinke, st. članice, člani in mladinci. Sankški klub Jesenice je v skupini navadnih sank nastopil s šestimi tekmo-

valci, od tega trije starejši člani in trije člani. Razen v skupini mladincev so v vseh ostalih skupinah prepričljivo zmagali tekmovalci sindikalne podružnice BPT Trzič, medtem ko člani sankškega kluba niso osvojili vidnih mest. Med starejšimi člani je bil Janez Smolej četrti, prav tako pa je med člani Janez Robič zasedel četrto mesto.

V skupini samotežnih sani je nastopilo šest ekip sindikalnih podružnic »ISKRA« Železniki, »NIKO« Železniki in »LIP« Češnjica ter ekipa sankškega kluba Begunje. Vsako ekipo so sestavljali štiri tekmovalci. Skupno je nastopilo 28 tekmovalcev. Prvo mesto je uspelo osvojiti ekipi sindikalne podružnice »ISKRA« Železniki.

Tekmovanje je bilo dobro pripravljeno in gre vsa pohvala marljivim športnim delavcem — sankšcem TVD Partizan Selca, ki so vložili ogromno truda v to prireditev.

J. J.

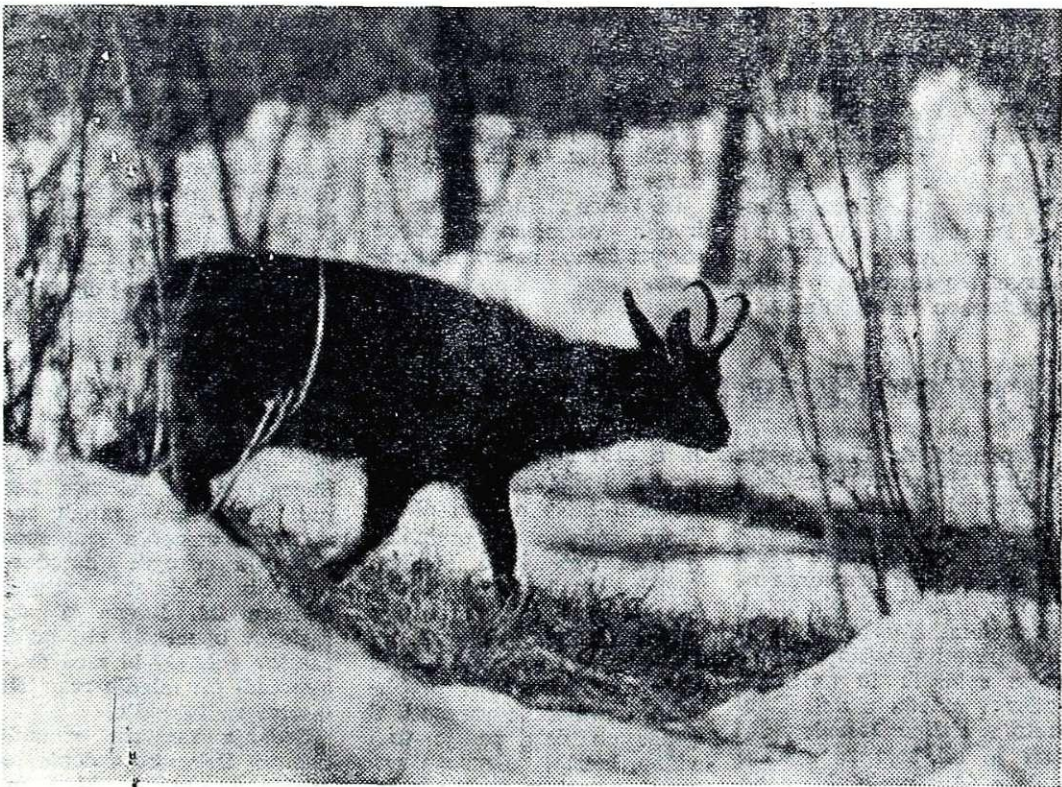
Jugoslovani na olimpijskih igrah v Grenoblu

Jugoslovanski olimpijski komite je med tednom na svoji seji določil tekmovalce, ki nas bodo zastopali na zimskih olimpijskih igrah v Grenoblu v Franciji. Mirko Bavčar iz Raven, Janez Mlinar in Keršajn iz Rateč bodo sodelovali v tekih, alpski smučarji Jakopič, Klinar, Gazvoda in Majda Ankele pa v alpskih disciplinah (smuk, slalom in veleslalom). Na olimpijskih igrah bodo sodelovali tudi naši znani skakalci: Ludvik Zajc, Marjan Pečar, inž. Eržen, Marjan Mesec in Stefančič, poleg njih pa še člani državne hokejske reprezentance. Med udeleženci letošnjih olimpijskih iger v Grenoblu je torej tudi veliko članov našega kolektiva. Želimo jim, da bi v Grenoble odpotovali kar najbolje pripravljeni in da bi častno zastopali barve naše državne reprezentance!

-ic

Športna vest

V nedeljo, 14. t. m., je smučarski klub Mojstrana organiziral smučarsko tekmovanje za učenke in učence osnovne šole Mojstrana. Tekmovali so v teku na 500 m in 1.000 m ter v slalomu na 200 m z 22 vrstci. V tekih je nastopilo 20 učencev, v slalomu pa 60 učencev vseh razredov osnovne šole.

Ljubitelji gora nemalokrat maletijo na take prizore, kot ga je ujel na filmski trak naš sodelavec

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

20. in 21. januarja nemški barvni CS film SINOVI VELIKEGA MEDVEDA, ob 17. in 19. uri

22. januarja mehiški barv. film PESEM ZA KARABIN-KO, ob 17. in 19. uri

23. in 24. januarja angleški barv. film SAMO NAPREJ, COWBOY, ob 17. in 19. uri

25. januarja ameriški film POROČNIK INDIJSKE BRIGADE, ob 17. in 19. uri

26. januarja angleški film PARTIJA JE KONČANA, ob 17. in 19. uri

27. januarja francoski barv. CS film CHERBOURSKI DEŽNIKI, ob 17. in 19. uri

Kino PLAVŽ

20. in 21. januarja angleški barv. film SAMO NAPREJ, COWBOY, ob 18. in 20. uri

22. in 23. januarja nemški barv. CS film SINOVI VELIKEGA MEDVEDA, ob 18. in 20. uri

24. januarja ameriški film POROČNIK INDIJSKE BRIGADE, ob 18. in 20. uri

25. in 26. januarja italijanski film FIKSNA IDEJA, ob 18. in 20. uri

27. januarja francoski barv. CS film TOPLI PLEN, ob 18. in 20. uri

Kino DOVJE

20. januarja francoski barv. CS film LUKSUZNA RE-STAVRACIJA

21. januarja ital. francoski barv. CS film GUSARJI MALEZIJE

25. januarja nemški barvni CS film SINOVI VELIKEGA MEDVEDA

27. januarja italijanski film FIKSNA IDEJA

Kino KRANJSKA GORA

20. januarja ameriški barv. CS film BEN HUR

21. januarja italijanski film FIKSNA IDEJA

23. januarja španski barv. film PESEM ZA KARABIN-KO

25. januarja angleški barv. film SAMO NAPREJ, COWBOY

26. in 27. januarja nemški barvni CS film SINOVI VELIKEGA MEDVEDA

Kino ŽIROVNICA

21. januarja ameriški barv. CS film BEN HUR

Gledališče

V NEDELJO, 21. 1., ob 19.30 uri: W. Shakespeare HAMLET — Tragedija v petih dejanjih — Premiera — Za abonma NEDELJA in IZVEN.

V torek, 23. 1., ob 19.30 uri: W. Shakespeare HAMLET — IZVEN.

V sredo, 24. 1., ob 19.30 uri: W. Shakespeare HAMLET — IZVEN.

V četrtek, 25. 1., ob 19.30 uri: W. Shakespeare HAMLET — Za abonma ČETRTEK in IZVEN.

V petek, 26. 1., ob 19.30 uri: W. Shakespeare HAMLET — Za abonma PETEK in IZVEN.

Vse cenjene obiskovalce gledališča opozarjamo na novo premiero Shakespearovega HAMLETA, abonente na njihove predstave, vse ostale ljubitelje gledališča pa zlasti na predstavo v torek in sredo, ki sta za IZVEN. Zaradi izposojenih kostumov bodo predstave HAMLETA odigrane strnjejo in čimprej, zato se ne zanašajte na poznejše ponovitve, temveč si predstavite oglejte čimprej.

Personalne vesti za mesec december 1967

Sprejetih: 11

Obračunanih: 53

STAROSTNO UPOKOJENI

IVAN BUČAR, rojen leta 1910, strojno vzdrževanje — 40 let pri ZJ; ANTON PREZELJ, 1913, livarna — 21 let v ZJ; TILKA UDIR, 1907, valjarna 2400 — 19 let in pol v ZJ.

INVALIDSKO UPOKOJENI:

Ivan BALANTIČ, 1911, livarna — 21 let v ZJ; Janez DEBELJAK, 1912, plavž — 21 let v ZJ; Ivana GOLOB, 1923, elektrodni oddelek — 21 let v ZJ; Adolf KRAMŽAR, 1910,

livarna — 28 let v ZJ; Jože MEDJA, 1916, jeklovlek — 28 let v ZJ; Frančiška MESEC, 1907, GEŽ — 19 let in pol v ZJ; Janez RADIČ, 1912, profilne valjarne — 22 let v ZJ; Jakob SLEVEC, 1913, livarna — 19 let in pol v ZJ in Franc VOVK, 1919, profilne valjarne — 16 let in pol v ZJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI:

Uka Šalija, rojen leta 1945, šamotarna, 2 leti in pol v ZJ in Franc Trček, 1945, strojno vzdrževanje, 3 leta v ZJ.

Svojcem naše iskreno sožalje.

IZKLJUČENI:

Jože Ambrož, rojen 21. 8. 1948, profilne valjarne, Ivan Belkovec, 11. 10. 1945, HVZ, Miroslav Jonke, 22. 11. 1948, martinarna, Jože Jožef, 14. 11. 1945, livarna, Stanislav Kropelj, 23. 9. 1948, HVZ, Franc Narat, 27. 7. 1949, HVZ, Franc Pinculič, 4. 9. 1948, HVZ, Slavko Robek, 19. 3. 1946, plavž, Drago Smolej, 14. 9. 1928, žebljarna in Marjan Stefelin, 7. 12. 1951, martinarna.

OBVESTILO

VOJASKIM VOJNIM INVALIDOM

Oddelek za družbene službe Skupščine občine Jesenice obvešča vse vojaške vojne invalide od I. do vključno VII. skupine, da lahko predložijo izplačilne knjižice zaradi vpisa novih zneskov invalidnin in ortopedskega dodatka. Sedanji zneski invalidnin bodo povečani za 25 %, ortopedski dodatek pa za 12 %.

Knjižice sprejema referat za invalidsko varstvo občinske skupščine, soba št. 30, vsak dan, razen sobote, od 8. do 12. ure.

Iz pisarne oddelka za družbene službe SOb Jesenice

OBVESTILO

Občinska zveza za telesno kulturo Jesenice skupaj s smučarskimi organizacijami občine organizira akcijo »naučimo se smučanja«, ki je namenjena začetnikom.

Za pionirje in pionirke z Jesenic bo šola za Gozdnikom in na Mesarjevem. Po drugih krajih občine bodo smučišča določile krajevne organizacije.

Povsod se šola začne v ponedeljek, 22. 1. 1968, ob 9.30 uri in popoldne ob 14.30 uri in traja teden dni.

Vpisnina za posameznika je 2 N din.

OZTK Jesenice

14. tekmovanje FIS-A v smučarskem teku v Bohinju

(13. in 14. januarja)

Organizator smučarski klub v Bohinju je moral sobotni tek v solo tekih preložiti za eno uro, kajti ob napovedani uri so se stopinje na termometru spustile preveč nizko. Pihal pa je tudi veter in zaradi tega je bila proga zametena, še sreča, da so jo urejevali s posebnimi sanmi »Polaris«. Ob pol enajsti uri je startala prva mladinka na 5 km v konkurenci jugoslovanskih in štirih italijanskih mladink. Edino zmago pri Jugoslovanih je v tej konkurenci dosegla Ravenčanka Bavčeta, ki tekmuje šele drugo leto in premagala favoritinjo domačinko Podlipnikovo.

Mladinci so se pomerili na progi, dolgi 10 km. Med favorite tega teka je sodil tudi Gorjan Kalan. Toda prehitel ga je Italijan Bulliano, ki v Italiji ni najboljši. V začetku je Kalan vodil, toda v finišu

je naš nadarjeni tekmovalac malenkostno prednost izgubil in se uvrstil 15 sekund za Italijanom.

Tudi ženske so tekle tekmovalno stezo, dolgo 10 km v izredni konkurenci sedmih držav. Za Jugoslavijo je tekla tudi olimpijska kandidatinja Pšeniceva, ki se še ni popolnoma pozdravila po snežni slepoti, ki jo je dobila v Dražgošah. Imela pa je še eno smolo, kajti že v začetku se ji je zlomila smučka in zadovoljiti se je morala zgolj z zadnjim mestom. Prehitela jo je tudi domačinka Repinčeva. Sicer pa je bila konkurenca pri ženskah res velika. Favoritinje so bile zahodne Nemke, prišle so vse olimpijske kandidatnje, pred Čehinjami, ki pa so prišle z drugo ekipo. Zmagala je Nemka Mrklas pred Čehinjo Bartošovo, nadaljnji dve mesti pa sta spet zasedli Nemki.

Za gledalce v Bohinju je bil morda najbolj zanimiv tek članov na 15 km. Strokovnjaki so računali, da bi se moral najboljši Jugoslovčan uvrstiti nekje do 6. mesta, vsaj dva pa do 15. mesta. Nekoliko so razočarali, saj se je najboljši Jugoslovčan Bavče uvrstil šele na 9. mesto. Mlinar in Kerštajn pa na 11. oziroma 12. mesto. Zmagal je Italijan Piller, ki pa v Italiji ne sodi niti v tretjo garnituro italijanskih tekačev. Hkrati za najboljšo uvrstitev, so se naši olimpijski kandidati borili tudi za olimpijske norme in jih tudi izpolnili. Med našimi je vso progo vodil Bavče, tesno za petami pa mu je bil Mlinar iz Rateč, saj se mu je v zadnji tretjini približal za dve sekundi, toda v finišu je Bavče povečal naskok. Za eno sekundo slabši kot Mlinar je bil Kerštajn, prav tako iz Rateč, ki pa bi, če ne bi tekel

taktično zgrešeno, premagal morda tudi Bavčeta. Namreč tam, kjer je bila proga zasnežena, je vlekel tuje tekmovalce, kasneje pa so ga prehiteli, ker je Kerštajn v zasneženih mestih izgubil preveč moči. Vseeno pa se je uvrstil na 12. oz. na 3. mesto med našimi in še enkrat premagal Seljaka ter dokazal, da selektorji niso pravilno ravnali, ko ga niso poslali na tekmovanje v Nemčijo. Bolje kot najboljši Jugoslovčan so tekli štirje Italijani, trije so zasedli prva tri mesta, dva Čeha, Čeh Mitchalko je lani zmagal pri mladincih, Madžar in Avstrijec.

REZULTATI:

ČLANI: 1. Piller (It.) 49:51,2, 9. Bavče (Jug.) 51:14,2, 11. Klnar (Jug.) 51:33,6, 12. Kerštajn (Jug.) 51:35,4.
ČLANICE: 1. Mrklas (ZRN) 39:35,6, 18. Repinc (Jug.) 47:47,2, 20. Pšenica (Jug.) 49:47,5.

MLADINCI: 1. Bulliano (It.) 36:07,8, 2. Kalan (Jug.) 36:23,4, 4. Slovnik (Jug.) 37:14,8, 6. Štimac (Jug.) 37:45,0.

MLADINKE: 1. Bavče (Jug.) 21:48,0, 2. Peyrot (It.) 21:55,9, 4. Podlipnik (Jug.) 22:11,0, 5. Klemenc (Jug.) 22:52,8.

FIS-A tekmovanje so zaključili s tekmovanjem štafet. Prvo mesto je zasedla pri članih ekipa Italije, pred ČSSR in Jugoslavijo I v postavi: Mlinar, Kerštajn, Bavče. Mlinar je med našimi dosegel najboljši čas in potrdil dobro formo. V prvi predaji je celo nekaj časa vodil, na koncu pa je kot tretji v predajni ravnini poslal v boj Kerštajna. Pri ženskah so zmagale Nemke pred Čehinjami, Jugoslovke v postavi: Bavče, Pšenica in Repinc, so zasedle šele sedmo mesto. Pri mladincih pa so edino štafeto zmago za Jugoslavijo priborili mladinci v postavi: Zupan, Slovnik, Kalan pred Poljaki in Jugoslavijo II.

Potrjena kazen štirim hokejistom

Polemika ob »hokejski aferi«, ali kakorkoli se že imenuje primer štirih mladih hokejistov z Jesenic, se nadaljuje. Pravzaprav nič manj ostro in ogorčeno kot pred mesecem, ko se je s tekmo Jesenice : KAC začela. Človek bi sicer pričakoval, da se bodo duhovi pomirili kot je bilo na Jesenicah že večkrat ob podobnih primerih, vendar kot kaže to pot ni tako. Mera vsega je pač enkrat polna. In prav to zahteva od športnih delavcev na Jesenicah, da ne popustijo ter da zahtevajo, da se zadeva pošteno uredi.

Vlado Jug, Rudi Hiti, Roman Smolej in Slavko Beravs so bili kaznovani zaradi nediscipline, samovolje, izsiljevanja, materialne odgovornosti, kršenja moralne obveze do soigralcev, javnosti in železarne. Zaradi izsiljevanja izpisnice ali potrdila jih je disciplinska komisija pri ŠD Jesenice kaznovala s petletno prepovedjo nastopanja. Vsi štirje so se pritožili in v petek, 12. januarja je o tem razpravljala UO ŠD Jesenice. Rudi Hiti je poslal daljšo utemeljitev pritožbe, ostali trije pa so poslali le krajšo pritožbo s pripombo, da tudi za njih velja enaka utemeljitev.

V pritožbi navajajo v večjem delu, da na tekmi Jesenice : KAC 23. decembra niso nastopili, češ da niso imeli dovoljenja vojaških oblasti ter da kot vojaki ne bi smeli nastopiti. Taka trditev pa ni resnična. Igralci tega pred omenjeno tekmo niso navajali, temveč so za nastop zahtevali le izpisnico oz. potrdilo, da bodo imeli po odsluženju vojaškega roka proste roke. Če bi tako potrdilo dobili, potem bi nastopili, zato je njihova pritožba toliko bolj nelogična. Pri tem niso mislili na nobeno kršitev svoje vojaške discipline in jim ta služi šele sedaj kot razlog, da bi kazen spodbili. Poleg tega je bila tudi navedena tekma v programu priprav za reprezentanco, ki je bila do 16. januarja zaupana HK Jesenice. Z vojaškimi oblastmi je HK Jesenice imel ustni sporazum, da igralci na tej tekmi nastopijo, ker je izredno važna za jugoslovanski hokej. Luce Žitnik je prvi trenutek v Beogradu, ko je izvedel o primeru, izjavil, da so jih poslali na Jesenice igrati, ne pa izsiljevati (zakaj in pod kakšnim pritiskom je pozneje spremnil mnenje?).

Že po tem se vidi, da igralci ne navajajo niti ne oporekajo, da bi bili izsiljevali izdajo izpisnice oz. potrdila. V svoj pritožbi o tem dobesedno navajajo: »S prošnjo za samo izpisnico pa še ni bilo rečeno, kam bomo prestopili in če bomo sploh prestopili. Hoteli pa smo imeti vsekar proste roke pri izbiri nadaljevanja študija in mesta, kjer bi študirali. Res je tudi, da smo se ob priliki tekmo-

vanja za JLA pogovarjali s posameznimi funkcionarji, tako v Ljubljani kot Zagrebu in Beogradu, o morebitnem prestopu h kateremukoli klubu, pač k tistemu, kjer bi nam pogoji za študij in športno udejstvovanje najbolj odgovarjali.«

Pri tem je UO ŠD Jesenice ponovno ugotovil, da razen Smoleja nimajo pogojev za vpis na višjo ali visoko šolo, niti za vpis na višjo šolo za telesno kulturo, poleg tega pa še, da tudi jeseniški delovni kolektivi skrbijo in rešujejo ter materialno podpirajo izobraževanje. Za vpis na katero koli šolo ni potrebna izpisnica. V pritožbi ponovno oporekajo pristojnosti športnega društva. V pritožbi dobesedno navajajo: »Smatram pa, da članstvo pri HK Jesenice za čas, ko sem na odsluženju kadrovskega roka, počiva in za ta primer tudi ni mogoče uporabiti določil obstoječega disciplinskega pravilnika, ki velja pri ŠD Jesenice in seveda tudi za člane HK Jesenice, saj v tem času tudi ne morem biti registriran kot član HK Jesenice in kot tak ne nastopati za HK Jesenice.«

Kot kaže ta trditev pri omenjenih igralcih velja le v primeru kaznovanja, ni pa veljala takrat, ko so hoteli in izsiljevali izpisnico, ko so dobivali kot enakopravni člani HK Jesenice denar in imeli ostale materialne in moralne ugodnosti. Končno tudi sami spodbijajo tako trditev, saj so prišli na zaslišanje ter se pritožili na izrečeno kazen. Ob vseh teh mnenjih in ugotovitvah je UO ŠD Jesenice po daljši razpravi ugotovil, da je pritožba štirih hokejistov v celoti neutemeljena ter potrdil odločbo disciplinske komisije o izrečeni kazni: pet let prepovedi nastopanja na vseh prireditvah doma in v inozemstvu. Kaznovani se na to odločbo ne morejo več pritožiti. Vendar kot kaže, s tem celotni primer še ni končan, posebno če zasledujemo pisanje dnevnega časopisa. Pristransko naklonjeni Ljubljanski dnevnik poskuša na vse načine prikazati štiri igralce kot vzorne vojake, ki so ravnali pravilno, obenem pa tudi, da je bil ves postopek pravičen ter da ni ovire, da ne bi vso četvorico registrirali za Olimpijo. Človek dobi pri tem celo vtis, da bi morali kaznovati športne delavce na Jesenicah. V polemiko se spuščajo tudi nekateri drugi časopisi — celo Delavska enotnost, ki je v soboto, 13. januarja objavila veleumni članek, v katerem M. Živkovič dokazuje, da nima samo zelo malo pojma o tem primeru, temveč da ima zelo malo pojma tudi o hokeju in športu nasploh.

Hokejska zveza Jugoslavije z najvišjimi funkcionarji na čelu previdno molči, vendar z nekaterimi dejanji ne mo-

re skriti, da podpira take razmere v hokejskem športu. Da niso morda nekateri funkcionarji celo zagovorniki misli, da je potrebno edino v Ljubljani doseči kvaliteto in tako upravičiti z družbenim denarjem narejeno športno halo v Tivoliju (tudi jeseniški delavec je posredno in neposredno prispeval). Verjetno bi morala biti prav osrednja zveza najbolj odločno proti takim pojavom, ki nimajo nič skupnega z amatersko telesno kulturo.

In kaj kaznovani igralci? Po naročilu nekaterih iz Ljubljane previdno molčijo in čakajo, če jih bodo le rešili za Olimpijo. Z molkom pa seveda otežkočajo predvsem položaj sebi in pa športnim delavcem na Jesenicah, ki hočejo preprečiti nezdrave pojave. Zakaj ne povedo, koliko jim je bilo obljubljenega denarja (izjava Puterla v Sportskih novostih 6. januarja: ...ne manje od one koju sad dobivaju u Jesenicama...). Zakaj ne povedo, kdo so bili tisti iz Ljubljane, Zagreba in Beograda, ki so jih obiskali v Tolminu in drugod še pred odhodom v športno četo.

Občinska zveza za telesno kulturo Jesenice je pred dnevi naslovila na športno javnost posebno pismo, v katerem na koncu pravi: »Z aktivnostjo vseh osnovnih in družbeno-političnih organizacij pa zagotavljamo, da se bomo uprili vsem poizkusom, ki imajo tendenco vmešavanja in kratenja samoupravnih pravic tudi na področju telesne kulture. V kolikor naša prizadevanja ne bodo rodila uspeha, potem smo pri siljeni vprašati slovensko javnost, ali naj še naprej pri takih razmerah in negativnih pojavih razvijamo amatersko telesno kulturo.« T. L.

V Kranjski gori za svetovni pokal

Smučarska sezona bo z olimpijskimi igrami v Grenoblu dosegla svoj višek. Kljub temu pa bo Gorenjska v mesecu marcu prizorišče štirih velikih mednarodnih smučarskih tekmovanj, ki bodo še bolj zanimiva, saj se zna zgoditi, da v svoji sredi pozdravimo tudi olimpijske zmagovalce.

Najpomembnejše tekmovanje bo alpsko tekmovanje za Pokal Vitranca v Kranjski gori, ki bo na sporedu 9. in 10. marca. To bo zadnja večja prireditev v Evropi, ki bo točkovana tudi za svetovni pokal (slalom) in prav zaradi tega je organizator povabil na to tekmovanje 21 držav s približno 75 tekmovalci. Zaradi važnosti tekmovanja je organizacijski komite imel že šest rednih sej. Na zadnji seji, ki je bila v petek na Jesenicah, je bilo odločeno, da direktnega televizijskega prenosa ne bo, zaradi težavnosti prenosa. V večernih urah pa bo zato v dneh

KRANJSKA GORA: JESENICE 6:4 (0:2, 2:0, 4:2).

V nedeljo je bilo na umetnem drsališču prvenstveno srečanje zvezne hokejske lige med domačima moštvoma Jesenice in Kranjske gore. Pred maloštevilnimi gledalci sta sodila inž. Kaltnekar in Cesar iz Ljubljane. Maloštevilnim gledalcem vsekakor ni bilo žal, da so v nedeljo popoldne spremljali v precejšnjem mrazu domači derbi. Po slabih igrah Kranjske gore in po visoki zmagi Jesenic v alpskem pokalu nad moštvom Innsbrucka je malo kdo pričakoval, da bodo mladi kranjskogorci po osmih letih prvi premagali državnega prvaka v tekmovalni zvezni hokejske lige. Po končanem srečanju je bila skoraj neverjetna vest, da je moštvo Jesenic izgubilo srečanje v pravi športni borbi. Toda kdor si je ogledal srečanje, o pravilnosti izida ni podvomil. Moštvo Kranjske gore, katero je vodil novi trener Dušan Brun, je bilo že od vsega začetka srečanja odločeno srečanje dobiti. Vsi gledalci so se samo spraševali, zakaj Kranjska gora ni igrala tako prodorno in tehnično dovršeno tudi proti Beogradu in ostalim klubom. Vsekakor bi bil razpored na prvenstveni tabeli potem drugačen.

Strelci za Kranjsko goro: T. Košir 2, Hribar 1, Petač 1, Pipan 1, G. Hiti 1.

Strelci za Jesenice: Mlakar 2, B. Jan 1, Felc 1.

Igralci državnega prvaka niso mogli verjeti dogodkom na igrišču. Moštvo Kranjske gore je diktiralo oster tempo in številni napadi so se vrstili drug za drugim. V zadnji minuti so Jeseničani zamenjali vratarja in z dvema igralcema več, ker je bil med

tem izključen iz igre tudi Pipan, hoteli rezultat izenačiti. Vsi napadi so se končali brezuspešno. Moštvo Kranjske gore je zmagalo presegljivo, vendar popolnoma zaslužno. Igralci so igrali z veliko volje in dokazali so, da znajo igrati hokej. Moštvo Jesenic je v domačem derbiju razočaralo, slab dan vratarja Kneza in preveč individualna igra sta pripomogla, da je Kranjska gora pripravila največje presenečenje prvenstva. nik

Športni dan na Blejski Dobravi

Med zimskimi počitnicami bo občinska zveza DPM Jesenice skupaj s TVD Partizan Blejska Dobrava ter občinsko zvezo za šport in telesno kulturo organizirala športni dan za vse učence osnovnih šol naše občine. Športni dan bo v nedeljo, 21. januarja ob 9. uri dopoldan na Blejski Dobravi.

Pionirji bodo tekmovali v sankanju, alpskem smučanju in tekih. Prireditelji športnega izleta pionirjev računajo, da se bo 21. januarja zbralo na Blejski Dobravi več kot 250 pionirjev iz vseh krajev naše občine. Udeležencem športnega dne bodo nudili toplo malico, nato pa bodo izvedli športni program. Prireditelji oziroma tekmovanje si bodo ogledali tudi člani republiške pionirske komisije ter člani republiškega odbora Zveze društev prijateljev mladine Slovenije.

Pionirji, ki se bodo uvrstili na najboljša mesta v posameznih disciplinah, bodo prejeli diplome ter praktična darila. -or

Jesenice : Innsbruck 6 : 3

V nadaljevanju tekmovanja za alpski pokal je v soboto zvečer moštvo Jesenic zaslužno premagalo moštvo Innsbrucka, ki je veljal za močnega nasprotnika. V zelo hudem mrazu je bil prikazan zelo kvaliteten hokej. Gledalcem sigurno ni bilo žal, da so prišli na umetno drsališče pod Mežakljo, saj so videli na delu tudi nekaj avstrijskih reprezentatov. Tekmota sodila sodnika Costazza

in Sarto, oba iz Italije. Strelci za Jesenice: F. Smolej 2, Klinar 2, B. Jan 1, Felc 1. Strelci za Innsbruck: Knoflach 1, Wechselberger 1, Höller 1. Zmaga proti moštvu Innsbrucka je pomembna v seriji zmag proti renomiranim nasprotnikom. Z morebitno zmago proti moštvu Ortiseja bi naše moštvo zasedlo drugo mesto v tekmovalni za alpski pokal. nik

Preventivno vzdrževanje viličarjev

(nadalj. s 1. str.)

ja in se zamenjajo pred zlomom. S tem preprečujemo tudi poškodbe ostalih delov. Ko pa določimo čas zamenjave delov stroja, istočasno določimo tudi čas zastoja. Pridemo torej do planiranega zastoja, ki ni nepričakovan in je usklajen s proizvodnjo. Za predhodno pa pripravimo rezervni del, ki ga bomo zamenjali tako, da je čas zastoja res najkrajši.

Posebnosti takega načina so:

- najkrajši in časovno določen zastoj;
- zamenja se dele, ki so pred dotrajanostjo (kritične dele);
- koordiniran zastoj;
- čas za iskanje oziroma izdelavo rezervnega dela nima več nobene zveze z dolžino zastoja;
- stroški takega vzdrževanja

nja kljub zalogi rezervnih delov niso bistveno večji;

— delo vzdrževalnih delavnic je enakomernejše in kvalitetnejše, ker so vsi postopki že vnaprej planirani.

Pri uvedbi tega sistema je potrebno sorazmerno precej časa in razumevanja, ker so potrebne precej obširne priprave. Tako je potrebna dobro urejena tehnična dokumentacija, v kateri morajo biti zbrani podatki o kritičnih delih naprav, o zastojih, o analizi zastojev itd. Se posebej je problematično določevanje življenjskih dob posameznih delov, ki jih je potrebno zamenjati.

Te glavne značilnosti obeh sistemov som navedel z namenom, da se bo videlo kakšne so razlike med obema načinoma vzdrževanja. V Železarni imamo viličarje v naslednjih obratih.

	300 kg	1 t	1,5 t	2 t	3,5 t	5 t	skupaj
Transportna služba			D1	D4	D2	D3	10
Šamotarna		E1	D1				2
Elektrodni oddelek			D2				2
UOS						D2	2
Električna peč					D1		1
Martinarna						D1	1
Žebljarna		E1	D2				3
	1	1	6	4	3	6	21

D — diesel pogon
E — elektro pogon

Iz tabele vidimo, da imamo precej razvejano vejo viličarjev glede na nosilnost. Velika raznolikost tipov pa zahteva večje število rezervnih delov. Zastarelost oziroma spremembe na posameznih tipih samo še povečajo težave za nabavo delov.

Vse te viličarje je prevzela v vzdrževanje delavnica motornih vozil pri vzdrževanju transportne službe. V predelovalnih obratih je še šest viličarjev, katere pa po-

pravljajo sami, ker so nekoliko lokacijsko oddaljeni.

Če hočemo preiti na preventivno vzdrževanje je potrebno rešiti nekaj organizacijskih stvari. V vsakem obratu je potrebno določiti osebo (asistenta ali delovodjo), ki bo odgovarjala za pravilno upravljanje z viličarjem in kontrolirala voznike. Vozniki kot upravitelji pa bi morali prevzeti osnovno skrb nad strojem. Skrbeti bi morali za redno čiščenje, maza-

nje, stanje goriva, menjavo olja. Odgovorna oseba bi na podlagi obratovalnega lista, ki bi ga izpolnjeval voznik, pošiljala viličar na redni pregled v delavnico. V obratovalni list bi voznik vnašal porabo goriva in obratovalne ure. Brez obratovalnega lista nihče ne bi mogel opravljati dela z viličarjem. Po 300 obratovalnih urah bi lahko viličar prišel v delavnico, kjer bi odstranili napake navedene kot opombe v obratovalnem listu. Poleg tega bi izvršili ostala servisna dela, kot jih predpisuje proizvajalec.

Datum pregleda v delavnici se vpiše v kartoteko in na obratovalni list. Od dneva menjave olja oziroma servisa se poraba goriva in obratovalne ure začne voditi znova. Če bi uspeli urediti točno evidenco porabe goriva po strojih bi lahko vršili menjavo olja po porabi določene količine goriva, kar bi še najbolj ustrezalo zahtevam stroja.

V delavnici motornih vozil pa bi se vodila posebna kartoteka za vse viličarje, v katero bi vpisovali redne preglede, večja popravila; kot je menjava tlačilk, vbrizgalnih šob, menjava sklopov in podobno. V njej bi bili razvidni tudi osnovni podatki o stroju in karakteristike, ki so pri vzdrževanju potrebne kot podatki o oljih, dimenzijah klinastih jermenov, pritisk gum itd.

Ker imajo obrati vključene viličarje direktno v proizvodnjo in bi se težko vključili v servisne preglede, bi bilo dobro, da bi te v delavnici izvršili tudi v popoldanskem času. Še bolje pa je, da bi bil stalno na razpolago rezervni viličar, katerega bi potem obrat koristil. Trenutno

je v transportni službi eno in pol tonski viličar, ki se že posoja obratom.

Sistem kot je sedaj, prepustja vso odgovornost za pravilno vzdrževanje in obratovanje le voznikom viličarjev. To pa povzroča, da so nekateri viličarji slabo vzdrževani in da se predpisana servisna dela ne izvajajo pravo-

časno. Posledice so okvare, ki bodo s staranjem voznega parka vse pogostejše.

Pri delavnici motornih vozil pa je potrebno dobro urejeno skladišče, kjer bi bili rezervni deli za motorje z notranjim izgorevanjem.

Mislim, da sem s tem nakazal nekaj misli, kako bi uspešno rešili vzdrževanje viličarjev.

Rešil mu je življenje

V ponedeljek, 15. januarja zjutraj, je vlak F 992 iz Železarn odpeljal na železniško postajo Jesenice ob pol šestih. Ker je imel samo dva vagona, so jih uvrstili pred lokomotivo, ki jih je rinila na postajo. Kot je določeno, je na stopnico prvega voza stopil premikač Johan ANDRES. Med vožnjo mimo zgradbe glavne pisarne je opazil, da nekdo stopa po tiru. Zato sta on in strojevodja pričela piskati tor opozarjati pešca. Ta pa tega ni slišal, ker je v bližini plavžev velik ropot in ker je bil verjetno zamisljen. Vsi na vlaku so bili prepričani, da bo omenjeni še pravi čas stopil s tira, saj so ga opozarjali na nevarnost z dajanjem signala »PAZI«. Neznanec pa je korakal po progi še kar naprej, s hrbotom obrnjen proti prihajajočemu vlaku.

Ker vlak ni mogel na mestu ustaviti, je z zmanjšano hitrostjo pripeljal do pešca. Če premikač na pr-

vem vagonu ne bi bil prisoben, bi pešca prav gotovo povozil vlak. Johan ANDRES pa se je vrgel naprej ter z vso močjo s tira odrinil vozača voza za koks Albina Dolžana, ki je na signalni blok v posodi nesel premog za kurjavo. Ta je padel v sneg in ostal nepoškodovan in živ. Premikač Andres pa se je pri tem udaril v stegno in kolko, ker se je ob zaletu zadell ob kotno železo vagona. Prvo pomoč mu je nudil zdravnik in mu predpisal bolezenski dopust.

Po tem dogodku smo vsekakor dolžni, da javno povemo, da je vse pohvale vredno pravilno ravnanje Johana Andresa, ki je po prometnih predpisih zasedel ustrezno mesto na vlaku. Še posebno pa je zgle-da in pohvale vredno požrtvovalno dejanje, s katerim je rešil življenje svojemu sodelavcu Albinu Dolžanu. Pri tem je žrtvoval cello svoje zdravje, lahko pa bi tudi življenje.

Branko Blenkuš

Vodenje podjetja v železarski industriji danes in jutri

V novembru 1967 je bilo v Düsseldorfu zasedanje zahodno-nemškega združenja železarjev (Verein Deutscher Eisenhüttenleute). Na tem zasedanju je imel dr. inž. F. Harders referat o problematiki vodenja železarskih podjetij v današnji, za železarne po vsem svetu vedno težji situaciji. Za naše razmere je posebno zanimiv tisti del, v katerem obravnava aktualne naloge, ki se danes porajajo pri vodenju železarskih obratov. Zato objavljamo ta del referata v nekoliko prirejenem prevodu.

Pri vodenju obratov v železarnah morajo vodilni ljudje imeti pred seboj predvsem naslednje cilje:

Izboljšanje kvalitete proizvodov, znižanje proizvodnih stroškov in povečanje produktivnosti.

Te cilje je mogoče doseči samo s čim tesnejšim sodelovanjem med štabnimi in linijskimi organi ter med tehnikami in komercialisti. Pri tem je treba pozabiti na osebno pripadnost določenemu oddelku oziroma sektorju. V naših železarskih obratih

obstojajo še danes meje tradicionalne organizacije, za katere se pogosto pripravimo. Te stene zastarele organizacije je treba prebiti in doseči bolj tesno sodelovanje kot je to zdaj slučaj. Zato navajam nekaj primerov.

— Inženir mora pomagati prodajnemu oddelku in kupcu, da lahko izbere za določen namen najbolj primerno kvaliteto jekla. Zato moramo še več visoko strokovnih in izkušenih inženirjev zaposliti v prodajnih oddelkih

kot to delamo sedaj. Ti inženirji morajo sodelovati s kupci in biti tehnični svetovalci v naših prodajnih oddelkih.

— Tehnološka priprava dela, ki je vmesni člen med prodajnim oddelkom in proizvodnjo, mora skrbeti za kratke dobavne roke, za hitro prilagajanje proizvodnje željam kupcev in za dosledno dobavo materiala v rokih.

— Vodilni kadri v obratih morajo še bolj kot do zdaj podpirati strokovne štabne službe. S tem se bo ta kader lahko posvetil samo svojim nalogam v obratu. Izredno važno nalogo pri tem delu štabnih služb ima služba za ekonomiko obratov (pri nas del sektorja za ekonomiko podjetja). Ta mora skrbeti predvsem za čim bolj optimalno zaposlitev delovne si-

le, izkoriščanje naprav in uporabo materiala.

— Knjigovodska služba služi danes preveč za prikazovanje preteklega stanja. Dejansko je predaloč od obratov. Zato se mora razviti v nekakšen delovni instrument vodstva obratov. Njena naloga ni samo ta, da poroča obratovodjo, kako visoki so bili proizvodni stroški njegovega obrata v preteklem mesecu. V bodoče mu bo morala tudi povedati, kakšni bodo lahko najvišji proizvodni stroški njegovega obrata tudi v prihodnje, ob upoštevanju predvidene situacije na tržišču.

Velika pomoč vodstvu obratov je elektronska računska naprava. Njena uporaba in programiranje je sicer precej drago. Zato je treba dobiti osnovne točke za uporabo te naprave. Ena izmed takšnih osnovnih točk je brez dvoma vodenje procesa v jeklarni in valjarni, kjer smo dosegli že lep napredek.

Druga možnost pri uporabi elektronskih računalnikov

je kontrola proizvodnih stroškov, kjer je važno, da dobimo podatke čim prej. Z uporabo teh strojev lahko dobimo podatke o proizvodnih stroških za pretekli mesec že tretji dan v mesecu in ne šele v tretjem tednu, kot je to slučaj, če teh strojev nimamo.

Vsi vemo, da se proizvodni stroški običajno vztrajno višajo, če jih stalno ne vlačimo nazaj. Zato morajo biti naporji za znižanje stroškov — ki spadajo sicer že med redno vsakodnevno delo vodij obratov — čim bolj organizirani. Kot primer lahko navedem, da smo dosegli dobre rezultate s programom znižanja stroškov, v katerem so sodelovali vsi vodilni kadri od delovodij navzgor. V dveh letih in pol, ko je tekel ta program, je 500 vodilnih ljudi v podjetju predlagalo 4000 različnih izboljšav. Od tega smo jih lahko približno polovico uresnili. Nekateri izmed teh predlogov so omogočili prihranke tudi več kot 100.000 DM (31,2 milijona din). K.